Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

18

Egaa-Bogen

Elevforeningens Aarsskrift 1952

Udgivet af Elevforeningen

Statens pædagogiske Studiesamling
København

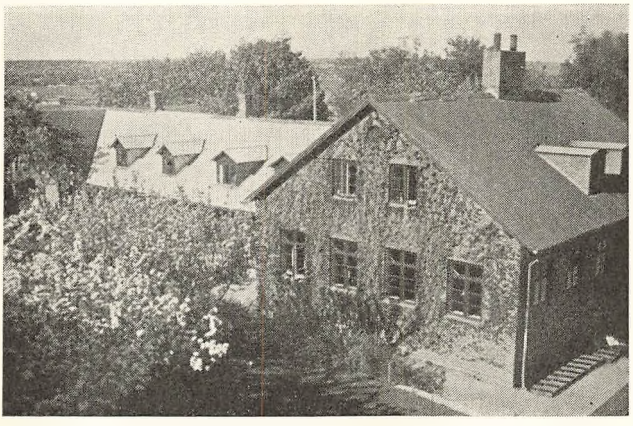

EGÅ EFTERSKOLE

1951 — 1/11 — 1952

Her med friske ungdomstunge
mindets fugl skal sjunge.
INGEMANN

AARHUUS STIFTSBOGTRYKKERIE A/S
1952

Adventssalme.

Op, glædes alle, glædes nu,
med fryd opfylder sind og hu
i Herren, eders glæde!
Thi Herren er med julen nær
og vil, fordi han har os kær,
nu i vort kød sig klæde.

Bort, sorg, og krænk ej mer vort sind!
Guds glæde lukke vi nu ind,
med Jesus vi den favne;
i ham har hjertet fred og ro,
i ham vort håb, vor bøn og tro
skal glæden aldrig savne.

Din fred, o Gud, som overgår
alt, hvad end nogen sjæl forstår,
vort hjerte så bevare
i Kristus Jesus, at vi må
den rette juleglæde få,
som aldrig skal bortfare.

Grundtvig.

Vi ønsker alle vore tidligere elever og andre læsere af Egåbogen en glædelig jul og et godt nytår.

Karin og Tage Dybkjær.

Ungdomstiden.

Efter Pär Lagerkvist: Gæst hos virkeligheden.

Der var engang en dreng, som hed Anders. Han boede i en by, der lå i nærheden af en skov. Hans far var stationsforstander, så hans hjem var præget af den evindelige uro af tog, der passerer forbi, og rejsende, der stiger af og stiger på og somme tider gør ophold for at få noget at spise på restaurationen ved siden af stationen. Der var aldrig ro, altid folk, som havde travlt og skulle af sted. Togene kørte bestandig frem og tilbage, rangerede ind på de forskellige spor, lokomotiverne fløjtede, kørte vogne ind imod banegården, portørerne løb langs med dem og svingede med armene. Fra hjemmet, der var oven på stationen, oppe på 1. sal, kunne Anders og hans søskende, som der var mange af, se alt det, der foregik nede på perronerne. Der var altid fuldt op at se på. Somme tider, når vinden stod på, blæste vinden hen langs vinduerne, og hvis de stod åbne, måtte man skynde sig at lukke dem.

Så mærkede man, hvor stille der i virkeligheden var derinde i stuen. En sådan stilhed, som der var dér i hjemmet, findes ikke ofte i verden. Der var kun to værelser og et køkken. Til at begynde med havde lejligheden været stor nok, men da børnene voksede op, flere og flere, blev den for lille. Rummene var trange og fik ikke meget lys fra de små vinduer, der af hensyn til husets udseende var anbragt helt oppe under loftet. Møblerne var gamle og ikke videre fint arbejde. I den pæne

stue stod et stort, rundt bord med hæklet tæppe, hvor de spiste om søndagen; ellers foregik det i køkkenet. På en af væggene hang et billede, som forestillede Luther, på en anden et alfabet i glas og ramme, broderet på stramej med mange slyngninger og forsiringer. Over dragkisten hang en lille hylde, hvorpå der lå en gammel slidt bibel, Arndts Postille og to nye bibler, som de to ældste af pigerne havde fået til deres konfirmation. Næsten overalt var gulvene dækket af hjemmevævede kludetæpper i mange farver, som dæmpede lyden, når man gik. Der var næsten altid stille derinde, skønt de var mange.

Når faderen kom hjem om aftenen, tog han sin uniformsfrakke af, slukkede signallygten, tørrede den med et stykke tvist og stillede den ud i gangen, fordi den osede, når man havde slukket den. Så skrev han vognnumre op en lille tid og talte om, hvilke vogne han skulle losse og laste i morgen, nævnede et og andet om de tog, han havde at gøre med. Men når han havde spist, tog han bibelen ned og gav sig til at læse i den. Anders syntes, det var så tungt og mærkeligt, når de sad og læste begge to og ingen sagde et ord. Børnene holdt sig i ro, det føltes så stille, at de blev beklemte. Nedenunder lå tredie klasses kafé, og derfra hørtes larm og stemmer af folk, som sad og drak. Men det var noget andet, noget fremmed, som de ikke tænkte på. Nu og da, når et senere tog kørte ind på stationen, gik faderen hen til vinduet, strakte sig og så ud med bibelen i hånden. Så satte han sig igen og fortsatte med at læse.

Der var en skærende modsætning mellem livet derude, det altid urolige, travle, pulserende liv på stationen, hvor alle syntes at have travlt, og det stille inderlige liv, der levedes i familien i den lille lejlighed på stationen.

Som barn havde Anders en oplevelse, der havde gjort et uudsletteligt indtryk på ham. Han havde løbet og leget nede i en park, der strakte sig hen mod restaurationen, og havde givet sig til at grave huller i den grusede gang med hænderne. Han kradsede med fingrene dybere og dybere ned, til gruset blev fint og vådt. Nederst var hul-

let så lille, at hånden knap kunne være der. Pludselig stod en mand foran ham. Det var restauratøren. Anders havde været så optaget af sit arbejde, at han slet ikke havde lagt mærke til ham. Manden stod og legede med sin urkæde, der lå i en bred bue over vesten. Han rystede på hovedet og sagde: Nej, sådan må man ikke gøre. Og så tilføjede han for at være rigtig venlig: Når små børn graver huller, betyder det, at nogen i huset skal dø! Han syntes, at han skulle forklare det på en eller anden måde over for drengen. — Anders fo'r op, bleg af skræk, hans ansigt var fuldkommen stift; han stirrede ned i hullet, så kastede han sig rystende på knæ og fyldte det med grus.

Restauratøren syntes, at drengen opførte sig løjerligt. Han trøstede ham med et stort bolsje, som Anders med rystende hånd tog imod, men så snart han havde bukket til tak, fo'r han af sted som forstyrret — ind mellem buskene, over græsplænerne, op i parken.

Hvem skulle dø? Hvem skulle dø? Måske var det mor? Måske han selv? Nej, han var for lille, han kunne ikke dø endnu. Men mor, hun så så bleg ud og sagde somme tider, at hun følte sig træt. Det var nok mor! Tænk, hvis det var mor!

Nej, det var far! Det var jo far! Han rangerede med togene — og så ville han blive kørt over! Nu forstod han det jo.

— — —

Så var det en efterårsdag, da han var 12 år gammel, at han befandt sig på vej ud til en sten, som han havde i skoven uden for byen — en flad sten, som kun hævede sig nogle tommer over jorden, og som lå et stykke inde mellem træerne. Det regnede og blæste, var gråt og råkoldt. Det dryssede af regn fra træerne, når han rørte ved dem for at trænge sig ind. Der var næsten halvmørkt derinde på grund af det dårlige vejr; sent var det ikke. Han så sig forsigtigt omkring, ud imod banelinien, som han var kommet ad. Han var helt alene.

Så lagde han sig ned på stenen og bad.

Rundt om var der stille, dryppet i træerne den ene-

ste lyd. Selv hørtes han heller ikke, bad ikke højt, men hans kinder glødede. Han bad til den samme Gud som de derhjemme, der var ingen forskel. Men han havde nu sin herude. Hvorfor vidste han ikke, det var nu engang blevet sådan. Ikke for at bede i naturen — det var ikke noget højtideligt for ham, tværtimod. Men alligevel. Det førte ikke til noget at bede hjemme, det blev ikke ivrigt nok, ikke glødende og inderligt nok til, at han kunne gøre sig håb om at blive bønhørt. Det føltes så tungt og underligt, at han skulle behøve at gå herud, og det pinte ham ofte. Men det skulle jo være svært. Det var nødt til at være svært.

Han lå med de foldede hænder knugede mod hinanden. Men han bad kun om en eneste ting: At han ikke måtte dø, at ingen af dem skulle dø. Absolut ingen! At far skulle leve, mor, hans søskende — han remsede dem op — de gamle ude på landet — alle, alle! At ingenting skulle forandres. Bad og bad om, at det måtte få lov at være, som det var. At det nu skulle blive vinter, at det skulle blive sommer igen til sommer, at det skulle fortsætte og fortsætte — og at han og alle de andre skulle få lov til at være med.

Efter bønnen rejste han sig hurtigt op. Lettet, ligesom glad over, at det var gjort, tørrede han knæene, der var blevet våde.

Han sprang over en tue og videre til en anden. Han var vant til at færdes på disse steder, men her var dygtigt vådt herude i dag. Grankvistene hang fulde af regn, som havde dannet perler mellem nålene. Han sprang omkring som en fugleunge ned på tuerne. Hvor det var skønt at leve, hvor det var dejligt at være til! Birkene og tyttebærkrattet og de fine lyngblomster hilste på ham: God dag, du lille, som går omkring her og er til.

Han kom ud af skoven. Det var klaret betydeligt op. Nu gik det rask hjemad.

— — —

Det var drengen Anders, hans hjem og hans verden.

— — —

Anders kom nu ind i ungdommen.

Han begyndte at strejfe omkring i byen og ud ad landevejene, med venner eller uden, som om han ikke trivedes hjemme. Han følte sig så underlig trykket blandt sine egne. Når man kom ind ad døren og hilste på dem, der var i stuerne, — så var det bare, at man kom hjem. Og når de sad omkring lampen efter aftensmaden og søstrene hæklede og lampelyset nåede halvvejs op ad væggen og man hørte togene udenfor, — så var det bare en aften herhjemme. Far og mor læste i bibelen, som de altid havde gjort, alvorlige og beklemte af ordene. Alt var tryghed og ro. Alle hørte de sammen. Alting havde de i fællesskab. De sad ligesom indestængt i et rum for sig selv, adskilt fra verden. Levende et og samme liv, et liv, som ikke syntes at forandre sig.

De var kun en familie, ikke selvstændige mennesker, — man måtte bryde ud, blive en ener!

Nu begyndte Anders at bryde ud!

Det blev ikke opdaget. Ingen kunne mærke det. Alting hjemme havde så svært ved at vise sig, blive noget udvortes. De følte det blot. Og nu følte han dette, famlede sig igennem det, ligesom krumbøjet, som i en kælder.

Det var noget råt, det som foregik, ligesom ved en fødsel. Og ligesom en fødsel var det ledsaget af angst og smerter, af uro for et nyt, vågnende liv og for et gammelt. Og noget kvalmende var der ved det, fordi noget var i opløsning, forvandledes. Hvad var det, som forvandledes? Hvorfor forvandledes det?

Tilhøre en familie, — hvorfor gjorde man det?

Han pintes af det, som foregik inden i ham. Og alligevel gav han nøje agt på hver lille forandring for at være sikker på, at han var med hele tiden. Han nød det vist . . .

Det var begyndelsen til ungdommen. Men endnu befandt han sig kun i begyndelsen.

Han sneg sig bort fra deres Gud, listede væk, uden at de mærkede det. . . . Hans mor var så god ved ham. Når han kom hjem fra skole og skulle have frokost, satte

hun sig ved hans side og snakkede — der var mange andre stole omkring bordet ude i køkkenet, hun behøvede ikke at sætte sig netop dér! Hun talte om alt undtagen det, de begge tænkte på — talte — ligesom for at adsprede ham i hans ophidselse, og så mildt, at det skar i ham, aldrig en bebrejdelse, aldrig et hårdt ord, skønt han var holdt op med at gå i kirke, skønt han var holdt op med at bede bordbøn, alting tilgav hun, lod sig ikke mærke med noget . — — Han kunne ikke udholde hendes ømhed. Om han dog blot havde kunnet hade hende.

Alt dette gode, kærlighedsfulde i hjemmet — man kunne ikke holde det ud. Aldrig fejede et råt vindpust derind, man sad så indestængt, beskyttet, omhæget i en fred, som bandt dem sammen, men ikke befriede, ikke hjalp dem. Der var en hede inden i dem, som aldrig slog ud i luer, men kun varmede og varmede, ingenting gik til spilde, ingen ild var at se. Det var vel derfor, det føltes så ængstende, så beklemmende — fordi det aldrig fik lov at slå ud i flammer, aldrig fik lov at brænde op! De havde det kun til at varme sig ved. Og forældrenes gudsfrygt, tung og gammeldags som den var, en ældgammel ro, som de forsøgte at føle — under sukke, kun sukke. Den tyngede og tyngede, den ville ligesom kvæle en . . . — Man måtte bryde ud!

I trætte stunder, når han tænkte på, at han bare skulle dø, følte han trang til at opgive det hele — — hvad tjente det til at slide sig løs? Hellere synke til ro i hjemmets trygge favn, hvor alt var så sikkert, og mor skulle sidde og holde hans hånd, og hun skulle læse højt for ham af salmebogen, som hun så gerne ville — som han vidste, at hun så gerne ville . . .

Han var i færd med at bryde ud . . .

Han følte sig ophidset . . . Var også tit så hed i kroppen, som om det brændte . . . Det var vel af sygdommen, feberen . . . eller af drifterne, som vågnede, som havde ligget skjult hos barnet og nu brød frem, dumpe og ubevidste, mere og mere kvælende . . . Måske var det dem,

der hidsede ham op? Han vidste det ikke. Ingen vidste det. Man drev bort, ingen vidste hvorhen . . .

Men han skulle dø. Der var intet, som betød noget for ham, han skulle bare dø. Gik og ventede — intet andet. Han stod ligesom udenfor. Som en, der står og lytter ved en dør . . .

Sådan følte han det. Sådan omtrent forholdt det sig med ham.

Men livet er barmhjertigt forvirret, det er ikke blot ét. Allermindst for ham, som bestandig svingede fra det ene til det andet.

I virkeligheden var han som oftest glad og munter. Ingen kunne mærke noget andet, ofte ikke engang han selv.

Den mindste ting kunne få ham til at hoppe af livsglæde. Bare det, at solen skinnede en lille tid. Eller en regnbyge, hvis det havde været solskin længe. Eller slet ingenting — bare det, at det var det samme i lang tid, at det ikke forandrede sig.

Jo, han levede flere forskellige liv, to i det mindste. Og han følte det, som om de ligesom ikke havde noget med hinanden at gøre. Han kunne bryde fuldstændig af, blive så løssluppen som nogen . . . Men den glade friskhed blev også skåret brat over.

Venner havde han, strejfede omkring sammen med dem. En, der var dygtig til at fange gedder, en, der var blevet cykelsmed, en, der aldrig sagde et fornuftigt ord — som havde sin klogskab på den måde — en, der levede i skønhed, noget som ingen af de andre vidste hvad var. Og med dem alle førtes der indgående og forstandige samtaler.

Men der var meget, som man aldrig kunne tale med nogen om. Alt det, som man egentlig gik og tænkte på. Eller blot bar på — det, som tyngede en.

Af og til skulle han endnu ud til stenen i skoven. Det havde ingenting med ham at gøre, med noget som var hans. Ikke nu. Som barn var han blevet drevet af et indre behov, havde ligget her i dyb og inderlig tro.

Siden havde han fortsat, ligesom for at gennemgå stadierne. Nu betød det ingenting. Han skulle bare herud. Han faldt ikke på knæ, havde ikke gjort det i mange år. Men han foldede hænderne så fast, han kunne, så han rigtig *følte*, at han foldede sine hænder. Så bad han. Men han tænkte ikke på nogen Gud. Havde ikke nogen tro. Og ikke en tanke om, at dette på nogen måde ville hjælpe ham.

Nej, det betød ingenting.

Han var fri. Han var brudt ud.

Noget senere traf Anders en pige, som var med i Frelsens Hær. Han var med til et møde, hvor han næsten følte sig ilde tilpas ved deres bestandige syngen om Jesus. Så fulgtes han med hende fra mødet, fordi han kendte hende. Et sted var der dårligt føre på vejen, så de måtte gå tæt op ad hinanden ved grøftekanten. Han mærkede varmen fra hende og hendes sarte hånd, som hvilede i hans. De gik tavse en lang tid. — — — Han kom til at tænke på, om han mon elskede hende? De stod stille. Månelyset faldt lige på hende. Hendes ansigt forklaredes, hele hendes skikkelse. Ansigtstrækkene blev blege, som om de ikke var jordiske . . . Der var ligesom ikke noget dyr i hende. Hvorfor var der ikke det?

Han følte det pludselig, som om der var noget beklemmende i selve hendes renhed, hendes godhed, i selve lyset omkring hende. Han syntes, at han kendte det igen. Hun lignede vist et eller andet, han havde mødt . . . Hos visse mennesker fandtes der noget, som fyldte en med forfærdelse, fordi det mindede om fuldkommenhed — fordi det syntes at ville indeholde en vished, en fuldkommen fred. Når man mødte det, så blev alt andet endnu mere øde end før. Det gav livet en pludselig varme, som det ikke ejede i sig selv, og som blot gjorde det meget sværere, meget tungere at leve.

Han følte det, som om han ville løbe fra hende. Eller ville begynde at tale spottende om det, hun troede på, slå noget i stykker for hende.

Så skiltes de. Ligesom befriet fra noget begav han sig på vej hjemad.

— — —

Således endte den første ungdom i lutter opløsning, forvirring.

— — —

Dette var historien om Anders, hans barndom og hans ungdom; hans fredfyldte hjem oven over den urofyldte banegård; hans trygge barndom, præget af hjemmets inderlige tro på Gud og hans egen angst for at skulle dø; hans gærende ungdom med bundetheden til hjemmet og trangen til at bryde ud, hans kærlighed til moderen og lyst til at hade hende, med samtalerne med de gode venner, som han alligevel ikke kunne drøfte det allersværeste med, med dragningen mod den unge kvinde, som han føler befrielse ved at skilles fra igen.

— — —

Anders tilhører ikke nutidens unge, men han har været ung engang. Det er ikke en opdigtet person. Hans egentlige navn er Pär Lagerkvist, altså den verdensberømte forfatter, der sidste år fik tildelt Nobelprisen.

Den skildring af hans egen ungdom, som han har givet os i bogen »Gæst hos virkeligheden«, hører til det fineste, jeg kender af den slags. Digterne har en særlig evne til at modtage og bevare indtryk og oplevelser og til at gøre andre delagtige i dem. De vanskeligheder, som Lagerkvist mødte i sin ungdom, og som for ham meldte sig med så knugende en vægt, er det sikkert ikke alle unge, der skal igennem, men der er alligevel i hans skildring af ungdommens urolige og spændingsfyldte, uafklarede tid noget til alle tider karakteristisk for ungdomstiden, som jeg tror, at også de bedste af nutidens unge vil kendes ved. Det er aldrig nogen let sag at blive voksen. Det er jo ikke blot det, at man skal klare sig selv, fordi man ikke længere kan gå hjemme hos far og mor. Heller ikke alene det, at man skal finde noget at få sin fritid til at gå med. Det er godt, at man i vore dage søger at komme de unge til hjælp i disse og mange

andre spørgsmål, men kan det hjælpe, når de unge møder de problemer i livet, som Lagerkvist i sin ungdom følte sig stillet over for?

Der findes sikkert mange unge, der tror, at de har det mere svært end andre, når de er i deres ungdomstid, den lyse, men ofte også alvorstunge tid. Det kan da forhåbentlig være en hjælp at møde en digter som Pär Lagerkvist. Hos ham ser vi, at ungdomstiden kan føles som en ensomhedens tid, hvor man er ved at frigøre sig fra hjemmet og søge til andre; men det er så vanskeligt at finde en, som man kan drøfte alt det svære med, som vil møde enhver, der er vågen over for tilværelsens største spørgsmål. Nogle kan gå til forældrene, andre finder en god ven, andre igen får lejlighed til at høre eller læse noget, der kommer dem til hjælp.

Det gør ikke noget, at problemerne trænger sig på i ungdomstiden, tværtimod. Det er jo et tegn på, at den unge er ved at udvikle sig til et selvstændigt tænkende væsen. Derfor ville det være værre, om de ikke meldte sig.

»Ungdomstid er gæringstid, da liv skal klares gennem strid«, siger Hostrup i et digt, som er gengivet her i bogen. Det er uvist, hvad der kommer ud af gæringstiden. Det kan hænde, at det bliver en storm, som kun ødelægger den spire, der er groet frem i barnehjemmet, men det kan også blive begyndelsen til en sommer, der bærer livets rige frugter.

Så afgørende er ungdomstiden. Så betydningsfuldt er det, om vi i ungdomstiden får den rette indstilling over for livets største spørgsmål.

Tage Dybkjær.

Ungdomstiden.

Ungdomstiden som en bro
til livets kamp fra barnero
og moderhjem os gaves;
stundom bli'r den kun et hul,
hvori dets arv begraves.

Ungdomstid er gæringstid,
da liv skal klares gennem strid,
til det en sommer føder;
stundom bli'r den kun en storm,
der fremtidsspiren døder.

C. Hostrup.

Gode venner.

De sidste tre-fire vintre har Egå sognebibliotek, der har til huse i kommuneskolen hos lærer Alleslev, været hjemsøgt af efterskolens elever i en ganske påfaldende grad. Over halvdelen af sidste vinterhold var lånere, og det var ikke småting af bøger, der i vinterens løb listede gennem byen herop på efterskolen. Det var romaner, drengebøger, rejsebeskrivelser, bøger om dyr, om fiskeri, om oldtiden, — kort sagt om alt mellem himmel og jord. Een læste Johs. V. Jensens Himmerlandshistorier, en anden om nazismen, en tredie om spændende bedrifter, en fjerde om modelsvæveflyvning, en femte kærlighedsromaner, en sjette om moderne landbrugsbyggeri, en syvende Englands historie, — enhver gik efter sin lyst og smag. Men en ting var fælles for dem alle: de havde opdaget, at bøger virkelig kunne give svar på mange af de spørgsmål, der netop i denne alder melder sig.

Dette, at de unge i vor tid læser mere, end min egen årgang gjorde i samme alder, kom egentlig som noget af en overraskelse for mig, men ved nærmere eftertanke er det ikke så mærkeligt endda. Og jeg har efterhånden opdaget, at selv børn nu ofte er fortrolige med sognets bibliotek og allerede i skoletiden har lært at benytte sig af det. På samme linie virker sikkert også, at de unge af i dag med hensyn til deres faglige dygtiggørelse er nødt til at bruge læsning af den ene eller anden art.

Nu har jeg desværre ikke nogen undersøgelse over, hvad det er, der læses. Ganske vist ser jeg af og til i

krogene, når der gøres lørdagsrent, og deraf har jeg fået det indtryk, at bøger udgør en meget stor del af læsestoffet. For nogle år siden var det meget almindeligt at påstå, at ungdommens læsning hovedsagelig bestod af den såkaldte »kulørte« litteratur, også kaldet kioskhæfterne. Hvis det har været rigtigt, hvad jeg ikke er så sikker på, så gælder det i al fald ikke længere. Når jeg ser bort fra den daglige avis, så tror jeg, at der læses mere i almindelige bøger end i hæfterne.

Nu ved jeg godt, at jeg skal være forsigtig med at lade indtrykket her fra skolen stå som generalnævner for hele ungdommen, da det jo kun er en lille del, vi møder her. Derfor lavede jeg en lille privat undersøgelse. Jeg var med toget fra Århus til Odense nu i efteråret, og det er jo ikke altid lige spændende at sidde på sin hale så længe. Af samme årsag gik jeg en tur igennem toget og kiggede lidt på, hvad det var, der læstes. Jeg holdt mig alene til dem, der så ud til at være 15—20 år. Resultatet svarede nogenlunde til indtrykket fra skolen, idet der var tre, som læste i en bog, for hver en med »kulørt« hæfte. At der så er enkelte unge, hvis eneste og vigtigste læsning er hæfterne, er en anden sag; jeg konstaterer blot, at det ikke rammer helheden.

Nu var det jo meget rart, hvis jeg var i stand til at give en anvisning på, hvad de unge skulle læse. Selv om jeg forsøger det gennem fortælletimerne om den nyere litteratur, så ville det straks være vanskeligere at sætte en liste op med en række bøger. Det er jo nemlig sådan, at Jens og Peter vil ikke læse de samme bøger. Og jeg tror, det er vigtigere, at de begge har lyst til at læse, end hvad de læser.

»Ja, hov-hov«, kommer så en eller anden og siger med opstrakt pegefinger, »men så bliver det ene Morten Korch eller lignende, — eller måske det, der er værre«.

Ja, hvad så? Det retter sig igen, så det er jeg slet ikke så bange for, for det er med læsning som med spisning, man kan få fløjelsgrød så tit og længe, at man kommer til at længes efter vandgrød.

Til at illustrere dette anfører jeg en lille historie. Det var en udenlandsk bladredaktør, der udgav et blad i stil med Tempo. Det var nu vist lidt bedre, men selv var han ikke rigtig tilfreds med kvaliteten. Men han trøstede sig med, at det var det, publikum ville læse, — og det vigtigste var trods alt, at det kunne sælges. Dog også på dette punkt var det galt, der blev solgt for lidt, og han spekulerede på, hvad der kunne gøres for at sætte salget i vejret. Som tiden gik, gik bladet dårligere og dårligere. Han kunne ikke forstå det, for han syntes, at forfatterne, der leverede historierne, hørte til de bedste i arten, og han gjorde sig umage med udvælgelsen af deres historier. Dette kunne han sagtens gøre, for manuskriptdyngen var stor og fyldig. Han søgte råd hos kyndige folk, men de kunne intet råd give ham, og han måtte se i øjnene, at den dag var nær, da han havde mistet alle sine penge og måtte give op.

Men så en dag slog det ned i ham, at det publikum, som han henvendte sig til, måtte have en smag, som han ikke kendte, altså måtte han finde een, der havde samme smag, og få vedkommende til at vælge det stof ud, som skulle i bladet. Han tænkte lidt over det, — så havde han manden. Det var bydrengen, han slog ned på. Han fangede ham ind, satte ham i en god stol, meddelte ham, at hans arbejde for fremtiden bestod i at sidde der. Han skulle få tobak, mad og drikke efter ønske samt en meget større løn, blot han ville læse alle de historier igennem, der blev sendt til bladet. Denne ønskestilling var det ikke vanskeligt at komme til rette om. Redaktøren satte sig selv i et tilstødende værelse, og gennem glasdøren holdt han øje med bydrengens reaktioner.

Fra den dag kom kun de manuskripter i trykken, som drengen var interesseret i og morede sig over. Redaktøren syntes ganske vist, at det var noget ringere, end han havde ventet og tænkt sig, men de økonomiske forhold var sådan, at han som en sidste udvej var nødt til at forsøge dette.

En måned efter var han reddet. Ja, ikke blot det, men han var godt på vej til at blive en holden mand. Bladets oplag røg i vejret som en raket, hvilket bevirkede, at pengene flød rigeligt og rask i redaktørens lomme, og han gned sig tilfreds i hænderne. Her havde han fundet løsningen på det helt rigtige blad.

Der gik et halvt år. Der gik et helt. Og det gik stadig op ad bakke. Men så begyndte det igen at gå den forkerte vej. Oplagstallet begyndte at dale, — først langsomt, men snart hurtigere og hurtigere, og redaktøren måtte igen til at spekulere over årsagen. Han undersøgte sagen grundigt, men der var tilsyneladende ikke sket nogen forandring. Og dog, — når han sammenlignede bladet nu og fra begyndelsen af de gode dage, så var der en forskel. Kvaliteten var blevet bedre, historierne var ikke længere så naive og letfordøjelige. Der var sket det, at efterhånden tilfredsstilledes drengen ikke længere af det samme indholdsløse pjat, som havde fanget ham i begyndelsen. Altså var der kun eet at gøre: — at finde en ny og »ufordærvet« bydreng til at læse manuskripter.

Det, jeg her hæfter mig ved, er, at denne knægt lidt efter lidt krævede bedre og bedre stof. Den rene »knaldroman« blev ikke ved med at være nok til at tilfredsstille hans krav. Hans ideal med hensyn til, hvad han læste, var steget, efterhånden som han læste mere og mere. Ganske uden han mærkede det, begyndte han at blive et kultiveret menneske.

Jeg synes efterhånden at have erfaret, at noget lignende gør sig gældende i al almindelighed. Jo mere man læser, des mere forlanger man af det læste. I begyndelsen er det den spændende handling, der holder interessen fangen; senere de oplysninger om fremmede ting, man får derigennem. I begyndelsen vil man helst læse det, som man ikke behøver at tænke nærmere over for at forstå meningen; men lidt efter lidt kræver man andet og mere. Tankerne skal have noget at arbejde med, både mens man læser og også gerne bagefter. Det begynder

som regel med, at man ikke er rigtig tilfreds med den løsning eller handling, som forfatteren er kommet til. Og når man så er kommet i seng, ligger man og tumler videre i tankerne, bygger videre på handlingen, forandrer den måske helt, sætter sig selv i helt eller heltindes sted o. s. v.

Men selv det at være helt får man nok af. Og det kan ikke tilfredsstille et normalt menneske at blive ved at drømme på denne måde. Og så er det, man søger nye græsgange.

Det sker af og til, at stilen: Den bedste bog, jeg har læst — handler om en drenge- eller pigebog. Og så er stilen meget ofte skrevet på en sådan måde, at den er en slags undskyldning for, at det ikke er en rigtig »voksen«-bog, der er skrevet om. Det er der ingen grund til, — jeg læser selv drengebøger endnu, bare fordi jeg kan li' det. Og det mener jeg ikke, jeg behøver at skamme mig over.

Det er sagt så tit, men er derfor lige rigtigt, at det er i de unge år, man skal lære nyt. Man kan nok lære nyt, når man kommer op i årene, men der skal mere arbejde til for at tilegne sig stoffet. Derfor er det vigtigt, at netop ungdommen får lært, at sognets bibliotek er en god kilde at øse af. Den, der leder biblioteket, er villig til — burde i al fald være det — at hjælpe den enkelte med at finde frem til de bøger, som kan interessere den enkelte låner. Og med den ordning, som vi har nu om dage, hvor alle i sognet har ret til gratis at låne bøger hjem fra biblioteket, er det muligt for alle at finde frem til læsestof, som kan interessere, underholde og more.

Derfor er jeg glad for det samarbejde, som vi her på efterskolen har fået med byens bibliotek. Jeg håber, at den læsevane, der derved opøves, holder sig, også når I igen kommer hjem i jeres eget. Så vil I engang med årene opdage, at I derigennem har hentet ikke alene underholdning til vinteraftener, men også virkelige værdier, som I kan have glæde og gavn af daglig. Det allerbedste er selvfølgelig at have et lille »bibliotek« selv, men

det er blevet en dyr fornøjelse i vore dage. Sogne-biblioteket er i virkeligheden »vort eget«, derfor gælder det om at udnytte det, ellers er pengene jo givet ud til ingen nytte, og det er der jo ingen, der har glæde af. God fornøjelse på »bogjagten«.

Anders Willemoes.

Tak for hilsener i årets løb. Glædelig jul og godt nytår.

Ellen og Anders Willemoes.

Småtræk fra et samarbejde mellem ungdomsforeningerne.

Aktionen mod smudslitteraturen.

Nu har der snart i mange år været et samarbejde mellem de store landsomfattende ungdomsorganisationer, først under besættelsen i Dansk Ungdomssamvirke og nu i Dansk Ungdoms Fællesraad.

I 1930erne var det anderledes. Da holdtes der mange 3- og 4-kantede diskussionsmøder, hvor de politiske ungdomsforeninger tog nogle drabelige dyster.

I eet spørgsmål blev der dog et samarbejde. Det var ungdommens læsning, det drejede sig om. Det var i 1936, sidst på året, de politiske ungdomsforeninger blev enige om en aktion mod smudslitteraturen. De indbød upolitiske ungdomsorganisationer til et møde om sagen sidst i december.

Det blev første gang, danske ungdomsorganisationer stod på samme front.

Som formand for De danske Ungdomsforeninger tog jeg med til mødet. Der blev nedsat et arbejdsudvalg på syv medlemmer til at arbejde videre med sagen. Jeg blev valgt ind i det, og blandt de øvrige var senere så kendte mænd som nuværende biskop Baun, Viborg, indenrigs- og boligminister Aksel Møller og fhv. finansminister H. C. Hansen. Jeg blev valgt til formand for udvalget, ikke fordi jeg var den bedst egnede, men fordi jeg var den, de bedst kunne blive enige om. Den gang var det utænkeligt, at en konservativ kunne stemme på en social-

demokrat eller omvendt, skønt Aksel Møller og H. C. Hansen personligt kom meget godt ud af det med hinanden.

Meningen var, at vi i presse, film og radio skulle slå til lyd for bedre læsning og tale imod den underlødige litteratur, især da den direkte usædelige.

Fremstødet blev straks meget omtalt i pressen. Det, at de politiske ungdomsforeninger var med, gjorde, at så at sige alle blade var velvillige. Der blæste i nogle dage en strid vind mod »den kulørte ugepresse«.

En aften havde jeg en samtale med pastor Gunnar Engberg inde i Holmens kirke.

Han sagde, at vi jo ikke måtte tro, at vi kunne komme den dårlige litteratur til livs for tid og evighed. Nej, sådan en kampagne mod den skulle der være hvert femte år, hvis det skulle nytte noget.

Selv om der ikke sker mere, end der allerede er sket, er der dog sket ikke så lidt, sagde han. Det er aldrig før sket, at alle københavnske dagblade har været at finde på samme side i en sådan sag. Det er sket denne gang. Og det er ikke de samme ting, der er udstillet i kioskvinduerne. Det betaler sig ikke at reklamere med skidtet for tiden.

Der gik en historie, jeg ved ikke, om den passer, men den lød sådan:

Dr. Rimestad var redaktør af et stort værk om erotikkens historie. Det kaldtes kulturhistorisk. Rimestad gik til Politikens redaktør, Valdemar Koppel, og sagde: Forlaget venter, at Politiken vil gøre reklame for værket, da jeg er medarbejder her på bladet. Det må De ikke vente Dem, dr. Rimestad, det betaler sig ikke i øjeblikket at reklamere med den slags.

Hvis historien er sandfærdig, var aktionen i hvert fald ikke forgæves.

Der var andre end arbejdsudvalget, som lagde hovedet i blød og spekulerede over, hvordan kampen mod den dårlige litteratur burde gribes an.

Jeg fik brev fra nogle unge kunstnere og studenter samlet til møde i Kolding med plan for et fremstød.

De foreslog, at der skulle begyndes i en bestemt by, andre kunne så følge efter. De nævnte Holstebro. De tænkte sig den dårlige litteratur brændt ved et bål på torvet foran Karolines konditori. Det skulle ske under et større stævne, hvor bl. a. K. U.s og D. s. U.s formænd skulle tale foruden Kaj Munk, Niels Bukh og biskop Fuglsang Damgaard — hele højtideligheden skulle udsendes i radioen.

Så var der gjort en begyndelse, så var der slået et slag for sagen.

På rejse gjorde jeg et natligt ophold i Kolding og havde en samtale med forslagsstillerne, der var påvirkede af Oxford. Jeg forsøgte at gøre dem begribelig, at en sådan fremgangsmåde var ganske uforenelig med dansk indstilling og tankegang.

Nogle dage senere havde arbejdsudvalget foretræde for justitsminister Steincke for at spørge, om ikke politiet kunne gå lidt hårdere frem mod dem, der forhandlede den egentlige smudslitteratur.

Vi kom ind i ministerens modtagelsesværelse. Ja, sagde Steincke, De kan vel selv sætte stole hen til bordet, De er jo unge mennesker. Vi tog plads. Der står nogle pressefotografer her uden for, sagde Steincke. Skal de ind, eller skal de ikke ind? Lad dem komme ind, sagde Aksel Møller. Ministeren trykkede på en knap, og et bud kom springende ind. — Pressefotograferne! sagde Steincke. Budet styrtede ud og pressefotograferne ind.

De får tre minutter, sagde ministeren, så skal De være ude igen. Fotograferne så sig hjælpeløst omkring. De kunne jo ikke tage os siddende om bordet. — Kunne De ikke stå hen bag ministeren? — Ikke tale om, sagde Steincke, så skal De visiteres. — Enden blev jo alligevel, at vi stod hen bag hans stol. — Tag mig i hånden, sagde han til udvalgets eneste kvindelige medlem, jeg er ikke vant til at blive fotograferet.

Det blev overstået, vi tog plads, jeg indledede, og snart var samtalen i fuld gang.

Under denne sagde en af udvalget pludselig: Har ministeriet og politiet opmærksomheden henvendt på forretningen Azaleavej 3?

Det tror jeg ikke, sagde Steincke og trykkede igen på knappen. Budet fo'r ind. — Vil De tilsige Københavns politidirektør til at møde her, så snart denne konference er forbi!

Vi fik indtryk af, at der var fart over feltet i dette ministerium. Her skulle sagerne sandelig ikke syltes. Det kunne godt minde lidt om teater.

Men der blev handlet hurtigt. Forretningens indehaver blev som flere andre arresteret, og der blev hentet en lastbilfuld litteratur til undersøgelse på politigården. Een af de implicerede tog sig af dage ved gas. Der faldt flere bøder.

Vi havde også en samtale med undervisningsminister Jørgen Jørgensen, og vi fik bevilget penge til at optage en film om ungdom og bøger.

Under udarbejdelsen af filmsmanuskriptet havde vi hjælp af nu afdøde direktør Thomas P. Hejle og bibliotekskonsulent Jørgen Banke, og da filmen var færdig, havde Hejle ansvaret for dens første poetiske og historiske del og Banke for den sidste del om biblioteksvæsenet.

Til udsendelse i radioen fik vi arrangeret en to timers diskussion i København, indledet af biblioteksdirektør Døssing; blandt deltagerne var P. H., Poul Henningsen, og flere af arbejdsudvalgets medlemmer.

Ved den lejlighed sagde jeg bl. a.:

Vort arbejde skal ikke forme sig ved hjælp af bål og brand, censur og forbud. De, der venter sig noget sådant, vil blive skuffet. Vi ønsker at rette en rolig og alvorlig appel til de unge om at føle ansvar for, hvad de læser. Tilfældigheder bør ikke afgøre vor ungdoms og vore hjems åndelige næring. Vi ønsker denne ansvarsfølelse inden for vore egne rækker i ungdomsorganisationerne,

og vi håber, den derfra må forplante sig til hjemmene, skolen, pressen og til de øvrige kulturfaktorer, som her kan have indflydelse . . .

Hvor meget der kom ud af vor »aktion«, er ikke let at sige. Den betød noget en tid, men Engberg havde nok ret i, at der med års mellemrum skulle slås til lyd for god læsning og tages en dyst med den dårlige.

Men een ting betød aktionen. De politiske ungdomsforeningers ledere kom i stue sammen med hinanden og med repræsentanter for K.F.U.M., De danske Ungdomsforeninger og flere, og vi havde et hyggeligt samvær.

Det er glædeligt, at de fleste landsomfattende ungdomsorganisationer nu har fundet hinanden i et bredere samvirke.

Jens Marinus Jensen.

Norgesrejsen 1952 og 1953

I slutningen af juni var en flok tidligere elever fra Egå på Norgestur til Telemarken. De fik den lange sejltur fra Skien til Dalen, og det lykkedes alle at tage turen til Gaustatoppen, 1883 m over havet, men alle nåede ikke ned med hele sko og tørre fødder.

På omtrent samme tid vil der næste sommer igen blive ordnet en rejse til Norge. Planerne vil blive lagt ved nytårstid, og de, der kunne tænke sig at tage med, kan skrive efter program for turen. Først efter dette finder indmeldelse sted. Det er af betydning for tilrettelæggelsen, at indmeldelsen finder sted i god tid. Planer fås hos undertegnede (adr. Frederiksgade 34, Århus).

Med venlig hilsen til alle gamle Egå elever.

Jens Marinus Jensen.

Drømmen.

7. Oktober.

Nu er Bladene mørke og falmede, eller de fanger Øjet med alle gyldne, stærke og bløde Farver.

Men naar Egaabogen kommer, er Træerne forlængst nøgne. Ove Abildgaard skriver:

> I Haven staar som stivnede Blodkar
> Træernes sorte Klynge
> tunge som kun Erindring forbundet
> med Længsel kan tynge.

Blodkarlignelsen er sær. Saadan staar Træerne næppe. De staar, som de altid staar om Vinteren; forskelligt, eftersom Vejr og ens Humør veksler. Men det er sandt, at ofte staar de tunge, tunge som kun Erindring med Længsel kan tynge.

— Men de stod anderledes engang; for nogle Maaneder siden. Varmen var begyndt at jage Vinteren væk, forlængst havde Jorden taget de skæreste og kæreste Farver paa: Vintergækkers grønhvide, Eranthis' grøngule, Krokus' blaahvide, varme gule og violetblaa, Martsviolens søde.

Buske grønnedes. Haven, som før ligesom gled lidt ud i Vinterlandskabet, drog sig atter sammen i sig selv og blev til *Haven,* med Plæne og Blomsterforposterne skærmet saa fint, som noget kan skærmes, af Hækken, der Dag for Dag blev lidt mere udfoldet og tæt, men stadig var lige lys.

De rigtige Træer, de var ogsaa begyndt at leve op paany. — Et bestemt Sted staar op ad en høj Bymur en

Række Birke, som altid kommer først. De dukkede frem mod Foraarets Himmel, hver Dag med det grønne Slør lidt fyldigere. Bøgeskovens Toppe er blevet brunviolet, og du ved, hvad det betyder.

Samtidig sker et andet nyt Skabnings-Under: Frugttræerne vaagner. De grønnes; men inden det faar Magt, klædes de i Blomsterdragten skønnere end Salomons. Først Kirsebærtræernes hvide eller svagt violethvide, klyngemønstrede Kjole. Saa Pæretræerne, hvis Blade allerede er et Stykke fremme, og Blomsterne er saa køligt hvide, som havde de spæde Blade laant dem lidt af deres grønne.

Og saa var det Forsommerhimmel; mod Syd et Væld af Lys, mod Nord et Dyb af blaat, Tagene saa røde som aldrig før. Uden for mit Vindue gyngede Æblegrenen. Gravenstenens lange Grene havde staaet med lyserøde Knopper nogle Dage. Og nu var det sket: den ene Æbleblomst ved den anden hele Grenen over, de lidt mindre og rødmende ved Siden af de forunderligt store og blidt hvide, hele Grenen over — har den nogen Sinde været mørk og bar, den Gren? Den er jo en Aabenbaring af paa een Gang Hvidhed og Fylde, helt overvældende, næsten som var det en Drøm. Og det *er* en Drøm, hvad andet kan man kalde det, og det fanger én ind i Drømmenes Verden. Og dog er det Virkelighed.

Man maatte erindre dette, da Egaapigerne i Sommer sang:

Fyldt med Blomster blusser
Æbletræets Gren.
Atter blaaner Himlen,
dyb og varm og ren.
. . . . . .

Og nu er det Oktober. Endnu lyser mellem mørkegrønne Gravenstenerblade enkelte tunge, ferskgrønne eller svagt rødmende Æbler — ingen kunde naa dem ved Nedplukningen for nogle Dage siden. Men før den Tid

hang jo alle Grenene bøjede, og man saa knapt, hvor falmet Træet var; thi Frugterne fangede Øjet, de rødkindede mest, men ogsaa de grønne, tæt langs Grenens Sider.

Og dog: Vel var der Æble ved Æble, men jo alligevel et lidet Tal, sammenlignet med Æbleblomsternes Væld.

Sagtens færre, men aldrig *flere* Frugter vil fryde dig i Høsten, end Blomster i den tidlige Sommer.

*

Alting skal være *realistisk*, siger man — og tror derved at have fat i det meste af Virkeligheden. Imidlertid er det saakaldt realistiske ofte kun een bestemt Side af Virkeligheden, og maaske oftest den snusfornuftige, den rationalistiske, den skeptiske, den paa Forhaand opgivende.

Men det ser man ikke, og saa siger man videre: De smukke Drømme — hvad vil I med dem? De er jo blot Fantasi! De giver bare Skuffelse! Vi har jo selv prøvet lidt af det: vi drømte skønt, men genfandt baade os selv og kanhænde andre med paa Skraldedyngen. Nej, læg endelig Baand paa jer, om Ungdommens dunkle, tit halvt tungsindige, men dog længselsfyldte, opaddragende Drømme gæster jer og vil trænge det flade, det lave, det onde bort! Drømme er kun Kællingesnak og Sentimentalitet! Vi lever i en haard Verden, og det maa vi indrette os efter!

Saadan siger man somme Tider. —

Men det er nu ikke saa ligetil at lave om paa sin Natur. »Naturam furca pellas ex (d. v. s. kaster du Naturen paa Porten), hun kommer dog igen, den Heks!« Ialfald saalænge man er ung og ikke uhjælpelig forkalket, kan man ikke lade være at drømme om »det sande, skønne, gode, som aldrig gaar af Mode . . .«

*

Og drøm!

Drøm, mens du passer dine Sager og samler dig om noget bestemt og bliver dygtig til een Ting! Drøm om

Lys, om Fylde, om Skønhed! Der er saa meget gnavent, rethaverisk og ondt, som *kunde* været godt, saa meget løgnagtigt, som *kunde* været i Pagt med Sandheden, saa meget grimt, der ligesaa godt kunde været skønt. Eller i hvert Fald: vi synes i vore unge Aar, at det kunde.

Saa drøm derom, og lad Drømmen være paa een Gang en Vidunderlighed og en Virkelighed i din Have. Drøm om at kunne udrette noget godt. Drøm om et Dyb af Godhed og Lykke, mellem dig og dine, mellem dig og *hende,* mellem dig og *ham.* Lad Drømmene række sig mod Lyset, baade de spæde, svagt røde og de underligt store, hvide, fyldige.

Thi, som Grundtvig vidste: Sagtens mindre, men aldrig *mere* vil du naa, end du har drømt som Barn og Ung.

Holger Sørensen.

I nødens time.

Det synes jer måske underligt, at jeg skriver om et emne som dette? Jeg tror, at den europæiske verden er inde i et opgør af vældigt format, et opgør, som gælder alle livets områder, ikke alene de politiske og sociale, men selve vort åndelige grundlag. Jeg synes at mærke det på de unge digtere. Og hvad udfaldet bliver, er skjult for alle. Den krise, vi gennemlever, kan være lige så skæbnesvanger som den, der gik forud for den antikke kulturs undergang, ja, i uhyggelig grad minder det moderne Europa om oldtidens Hellas og Rom i opløsningstiden. Vor verden har som den gamle verden forladt sit grundlag: fællesskabet er veget for jeg-dyrkelse, tjenersind for begær, troen er afløst af tvivl, kræfterne går på egen hånd. Det er her, som der er blevet frit slag for hver mand til at søge sin egen lykke på andres bekostning, frit slag for ethvert filosofisk vrøvlehoved til at konstruere og forkynde sin egen — højst diskutable — mening om livets afgørende spørgsmål. Følgen er forvirring og opløsning.

Dommen over den moderne tidsalder står at læse med tydelig skrift for den, der har øjne at se med. Vi underlagde os naturens kræfter og dygtiggjorde os i enhver henseende. Dette kaldtes fremskridt; men vi glemte, at det ikke er midlerne, men mennesket, der har midlerne i hænde, som bestemmer, om de skal blive til velsignelse eller til forbandelse. I krig og i fred har menneskene — hver især kun opfyldt af hensynet til sig selv — brugt deres kundskab og snilde til at ødelægge hinanden. — Og de havde åndelige interesser, de havde dem netop kun som interesser, det vil sige som noget, man kunne tage frem og se på og nyde, og som man selv var herre over; det, der for de gamle var liv og forpligtende virkelighed, så man nu på som interesserede udenforstående tilskuere. Troen var død.

Og ragnarokskampen begyndte i 1939 og raser stadig. Vi søger i angst en frelse for undergangen.

Meget må likvideres, som vi før satte vor lid til, derom er alle enige. De, der råber højest, udpeger syndebukke og proklamerer sig selv som profeter og frelsere: roret skal lægges om i deres retning, øjeblikkeligt, så vil alt blive godt. Men man bliver nu ikke profet, fordi man har lyst til at være det, og ærgerrighed gør ikke sin mand til et folks frelser. Man bliver heller ikke hverken profet eller frelser, fordi man er opfyldt af den skønneste idealisme. For det er slet ikke sikkert, at de mål, vi sætter os, og de idealer, vi opstiller, er de rette. Det er ikke givet, at vor kultur skal frelses, lige så lidt som det er givet, at den nyordning, vi kunne finde på at sætte i stedet, skal blive virkelighed. Måske skal fremtiden være helt anderledes, end vi kan tænke og ønske os den.

I en genrejsningstid er det godt at erindre myten om Babelstårnet; menneskene havde sat sig det store og skønne mål at bygge et tårn ind i himlen, så livet kunne blive lige så fuldkomment som i paradistiden — men værket mislykkedes totalt, og det er godt at mindes disse travle idealisters modsætning, Guds lydige tjener Abraham, der på Herrens bud først drog ud i det uvisse til et land, han ikke kendte, og senere, da hele hans store fremtidshåb var knyttet til sønnen Isak, var rede til at ofre det, der for ham var livets mening.

Således må vi til enhver tid være indstillet på, at Gud kan omstøde det, som vi vil, så vi må begynde forfra på bar bund og måske på en hel anden måde, end vi havde tænkt os det. Det sande menneskeliv er det, der lader sig forme og danne af Guds hånd, som leret formes af pottemagerens. Menneskets opgave er at være lydig mod sit kald, enten det så byder ham at gå ud som verdensreformator eller som en jævn mand at passe sit jævne arbejde. Og det er værd at gøre sig klart, at der er en uendelig forskel imellem den falske, selvoppustede profet og den jævne mand, der redeligt er, hvad han er.

Hermed en glædelig jul og et godt nytår.

A. Vestergård Madsen.

Fantasi og virkelighed.

I sin roman »Kejseren af Portugalien« fortæller Selma Lagerlöf om den fattige daglejer Jan og hans datter.

Jan har været overset i landsbyen og har giftet sig med en pige, der er lige så lidt regnet som han selv. Hans liv har været gråt og tomt, indtil deres lille pige blev født.

Da de intet navn kan finde, der er godt nok, får hun navnet Klara Fina Gulleborg efter selve solen; men hun kaldes senere Klara Gulla.

Julemorgen, efter at barnet er blevet 1 år gammel, tager de hende med til kirke. De skiftes til at bære hende, og mens Jan går med barnet, kommer han til at tænke på de fattige folk i Palæstina, der bar deres lille barn bort i natten på samme måde, som de nu gjorde i den mørke julemorgen. Han tænker også på dem, der ville tage barnets liv.

Pludselig kommer der en kane i stærk fart, og den er lige ved at køre de gående ned; kanen standser, og det fine herskab, der sidder i kanen, tilbyder at tage barnet med til kirken.

Jan er brat blevet revet ud af sine tanker og afviser tilbudet, fordi han mener, at det er Herodes med sin dronning, der er kommet for at hente det lille barn, han har i sine arme.

Ligesom hans omsorg for barnet kan føre til mærkelige ting, kan hans glæde og stolthed få ham til at gøre noget, som han ellers ikke ville gøre.

Da Klara Gulla er i sit femte år, går han til nogle rige slægtninge, som han ellers aldrig før har besøgt, end ikke hilst på ved kirken. Et tørklæde fuldt af gode sager lader han stå, for at hans lille pige ikke skal blive regnet for en tiggertøs. De ville jo bare på besøg som andre folk.

Sytten år gammel får hun tøj til en fin, rød kjole af en købmand. Hendes forældre vil ikke købe noget sådant, fordi de synes, at det er for fint og dyrt til en fattig pige. Det vækker da også forargelse i kirken, og selv provsten, der er der den dag, føler det som sin pligt at advare hende mod forfængelighed.

Jan forsvarer hende med, at hun burde have klæder som selve solen, når hun har været deres sol og glæde i al den tid, hun har levet. Provsten fortryder sine bebrejdende ord og siger, at når hun gør sine forældre lykkelige, kan hun bære sin kjole med ære. Ved hjemkomsten sidder der to mænd uden for huset. De kræver dels betaling for noget, der er købt i Broby, og dels ønsker de et bevis for, at Jan ejer den jord, deres hus ligger på. Jan har hverken bevis eller penge nok til at betale med. Klara Gulla tilbyder at rejse til Stockholm og tjene de penge, der skal til. Jan bliver glad over hendes offervillighed, men bedrøvet over at skulle skilles fra hende.

Senere opdager han, at hun er glad, og det havde han slet ikke regnet med. Det er, som noget brister i ham, og han kan hverken føle sorg eller fortvivlelse. Inden hun rejser, bliver det gode forhold dog igen oprettet, da Klara Gulla mærker, at der er noget galt med hendes fader, og hun kan ikke rejse, hvis der er noget i vejen mellem dem. Efter afskeden ved dampskibet begynder han at fantasere, og han fortæller sine fantasier som virkelige hændelser.

De nødvendige penge får Klara Gulla skaffet i Stockholm; men hun kommer ikke hjem. Jan bryder sig ikke om at leve, når hun bliver borte, og i 14 dage ligger han i sengen og sørger.

En dag kommer en gammel mand på besøg, og han siger, at Klara Gulla nok har truffet en rig dame, som har taget sig af hende. Tanken tiltaler Jan, og han fantaserer videre i samme retning. Arbejdet kommer han også i gang med igen, for Klara Gulla skal ikke have skam af ham. Den gamle kone i gården, hvor han arbejder, giver ham en hue og en stok, som har tilhørt hendes afdøde mand. Jan tager det som et tegn på, at Klara Gulla

har skrevet til den gamle kone og fortalt hende, at han snart vil blive noget stort, og derfor vil han få brug for de fine ting.

Hele sommeren går han hver dag ned til dampskibet for at tage mod Klara Gulla, der i hans fantasi efterhånden er blevet kejserinde, og han vil blive kejser, så snart hun kommer hjem.

Da en mand en dag fortæller ham rent ud, at Klara Gulla ikke er det værd, kan han ikke lade være at sige, at hun kommer som kejserinde af Portugalien med guldkrone på og mange konger og generaler i sit følge.

Første søndag i september tager han sin hue på og sin stok i hånden og fæster 2 stjerner på sit bryst. Han er nu kejser og skal sidde på den fornemste plads i kirken. Præsten vil tale til ham efter gudstjenesten; men han går straks, da præsten kalder ham Jan, for han vil kun benævnes som kejser.

På hjemvejen synes han, at der er nogle unge graner, der synger for ham og om ham. Den sang synger han senere ved alle lejligheder. Efter den tid går han nemlig rundt, hvor folk samles, for de vil alle blive glade for at få besøg af en kejser, mener han.

Som tiden går, nyder han mere og mere at være kejser, og han tager alle de fordele ved det, han kan få. Der er ingen mere, der modsiger ham, når han taler om kejserinden; men hans ture til dampskibet bliver bare for at træffe folk, der vil høre på ham. En dag, da en fattig kone beder ham tage sig med til sit kejserrige, nægter han det i hovmod.

Kort efter bliver huen og stokken taget fra ham, og folk tror, at han er blevet som før, for han begynder at arbejde igen uden at tale om sin værdighed; men han forskrækker dem snart ved at forudsige noget om fremtiden og ved at se og høre noget, som andre ikke kan. Sandheden er imidlertid den, at han grunder over, hvorfor Klara Gulla ikke vil lade ham have huen og stokken. Han tror, at det er hende, der har villet det.

Først mange måneder senere kommer han i tanker om, at han har været hovmodig og nægtet en fattig kone adgang til kejserriget, og straks lover han sig selv at gøre det godt igen. Ved et tilfælde har Trine fået fat i huen og stokken samme dag, det har længe pint hende, at han går og sørger. Jan betragter det som forsoning med Klara Gulla.

I femten år venter de på Klara Gulla, og da hun endelig kommer, er hun helt forandret. Hendes forhold til faderen er ødelagt, og hendes begreber om mennesker er helt anderledes end før. Hun ser kun sin fader som en latterlig person, der bringer skam over hende. Det har længe været planlagt, at de skulle over til hende; men først efter mange års forløb har det været muligt at gennemføre planen. Synet af faderen er hende nu så meget imod, at hun ikke vil have ham med. Trine vil helst være sammen med Jan; men Klara Gulla får hende overtalt til at rejse med.

De forsøger på at tage af sted, uden at Jan opdager det; men han får en følelse af, at de vil rejse fra ham, og skynder sig efter dem. Han når dog først frem, da skibet er sejlet fra land, og han kaster sig i søen og drukner. Skibet standser og sætter en jolle ud; men kun huen og stokken bliver fundet.

Klara Gulla og hendes moder vender straks tilbage, og i mange uger sidder Klara Gulla ved bryggen og venter på, at de skal finde hendes faders lig. Hun er bange for ham nu og tør hverken blive hjemme eller rejse bort, før han er fundet og begravet på kirkegården. Først da Trine ligger for døden, forlader hun stedet og tager hjem.

En mand, som hendes fader har hjulpet til at blive forsonet med sin fader, træffer hende på hjemvejen og fortæller om, hvad hendes fader havde sagt, lige før han døde. Jan mente, at hun var blevet ført bort af sine fjender, og det var mærkeligt, for det var ikke mennesker, men noget helt andet, som han anså for hendes fjender. Det var hovmod og hårdhed, last og lyst, der havde sejret over hende. Klara Gulla indser, at hendes fader har for-

stået mere, end hun har troet. Hele natten græder hun ved moderens seng over det, hun har forbrudt, og næste morgen har hun ingen moder mere. Ved begravelsen kommer der et følge med faderens kiste, han er blevet fundet 2 dage før. Klara Gulla hænger huen på kisten og sætter stokken ved siden som tegn på, at hun vil gøre det godt igen. Følget ved egentlig ikke, hvad det er kommet for. Hver for sig har de tænkt, at de ville se, når de to blev forenet i døden; men de havde ikke troet, at andre kunne få samme tanke som de. Selv om de ærgrer sig lidt, er de nødt til at blive.

Klara Gulla kommer til at tænke på den tid, da hendes fader hjalp hende med alt og var så god mod hende. Hun kommer til at forstå, at ham behøver hun ikke at være bange for, han vil aldrig gøre hende noget ondt. Hun føler sin kærlighed til ham blusse op, og det er, som om de bliver forenet igen.

Så fordybet er hun i sine tanker, at hun først hører efter, da præsten begynder at tale til forsamlingen. Han takker dem, fordi de er kommet, og siger, at selv om det ikke var en stor og fornem mand, så havde han måske det varmeste og rigeste hjerte på hele egnen. Disse ord får folk til at se glade og tilfredse ud, for det var jo netop det, de havde ment. Han siger til Klara Gulla, at der var ingen, der havde fået større kærlighed fra sine forældre end hun, og en sådan kærlighed måtte kunne blive til velsignelse. Hun er da næsten heller ikke til at kende igen, hun er så lykkelig, som hun ikke har været, siden hun rejste hjemmefra.

Klara Gulla fandt ingen værdier ude i verden, der var større end den kærlighed, der var i hendes hjem, hvor hun var tryg og lykkelig.

Med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår sendes hilsener til alle gamle elever fra

Ellen Larsen.

En hilsen.

Kære fætter Martin!

Du bliver sikkert noget forbavset over at få brev fra mig. Vi har jo aldrig før skrevet sammen. Dels er du jo så meget ældre end jeg, at vi knap kender hinanden, og dels har vi vel altid været så forskellige. Du er jo vokset op på landet og jeg i byen.

Siden du rejste til Amerika i 1946, har jeg ofte tænkt på dig. Det må jo være overmåde interessant at være ude i det fremmede; det er ikke helt fri for, at jeg er lidt misundelig på dig, men min tid kommer forhåbentlig også engang.

Det er min hensigt at sende dig en længere hilsen, men først vil jeg lige sige, det er min far, der har givet mig ideen at skrive til dig. Far havde selv som ung en fætter i Amerika, og de havde megen fornøjelse af hinanden, trods den lange afstand.

Mon ikke min indledning snart skulle være lang nok; jeg ville tro, du nu er klar over, hvem det er, der skriver til dig.

Som du vil kunne regne ud, hvis du da ellers husker mig, er jeg fyldt 18 år i sommer. Jeg var sidste vinter på efterskole, og jeg må sige, det var en oplevelse. Da du jo ikke har været på en sådan skole, kunne jeg godt have lyst at fortælle dig om dette ophold eller rettere sagt om mit udbytte deraf.

Egentlig skulle jeg have været af sted forrige vinter, men jeg blev bag efter med at indmelde mig. Det er nemlig sådan, at mange efterskoler melder fuldt hus flere måneder i forvejen, det var det, der snød mig.

Det er naturligvis glædeligt, at så mange unge tager på efterskole, men hvis det er rigtigt, at efterskolerne blomstrer på højskolernes bekostning, så er det jo beklageligt, men jeg tror det heller ikke.

Nu studser du jo nok, når jeg beklager højskolerne. Du var jo selv på højskole, og jeg véd, du var meget begejstret. Men fakta er, at højskolerne går tilbage i elevantal, mens efterskolerne går frem.

Nu er det naturligvis begrænset, hvad jeg kan gøre rede for om dette forhold — du får undskylde min uvidenhed. Jeg er jo ikke så gammel endnu, men jeg læser og lytter til alt, hvad der er fremme om den slags, idet problemet optager mig stærkt.

Der er selvfølgelig ingen, der tager nogen notits af min mening, men du skal dog høre den. Du véd, vi herhjemme har fået militærtjenesten forlænget til 18 mdr. Uden tvivl vil en sådan ordning gribe ind i de unge mænds fremtidsplaner. Det er nemlig sådan, at de unge er klar over, hvis de skal frem, ja, blot klare sig nogenlunde, da må de være fagligt dygtige. De allerfleste søger derfor landbrugsskolerne — nogle gymnastikskolerne, og når vi så alle skal ind til militæret, frygter jeg, den lange tjenestetid vil få mange til at indskrænke deres skolephold, og det vil da antagelig blive højskolen, det går ud over, og det er galt. Her er et punkt, hvor jeg tror, vi er rørende enige. Du forstår det vel næppe. Du tror vel, jeg hører til svajertypen, men det gør jeg slet ikke. Jeg ligner min far, og så behøver jeg vist ikke at sige mere, ham kender du.

Altså, Martin, du må høre pa mig, for mine kammerater vil ikke. Jeg havde godt nok fået et par stykker med mig fra byen på efterskole; de var også glade for opholdet, men nu bagefter er det, som om de har glemt det hele.

Biografen har atter fået tag i dem, og de kulørte blade er igen blevet deres åndelige føde. Ja, sådan er der mange, der lever livet i byen. Der findes nu ellers både aftenskoler og ungdomsklubber i byerne, hvor alle, der har lyst, kan være med, men det er desværre alt for få, der søger sådanne steder — især til aftenskolerne.

En del går jo på teknisk skole, og de, der har fortsat op gennem mellemskolen og realen, kommer naturlig-

vis ikke. For dem gælder der kun eet — deres eksamen. Ak, ja, den eksamen, den eksamen. Det er sådan, at man næsten ikke kan komme ind nogen steder, hvis man ikke har realeksamen. Det eneste sted er faktisk ved landbruget, og jeg vil dog sige, at skal man frem inden for dette erhverv, så kan man ikke let lære for meget, der skal mere til end den lille tabel.

Nu skal jeg ikke komme nærmere ind på mit syn om landboungdommens dygtiggørelse — herom måske senere. Jeg vil hellere fortælle dig om de tanker, der optager mig mest i øjeblikket. Forleden aften var jeg til diskussion i ungdomsforeningen, hvor jeg for resten er kommet i bestyrelsen. Vi skulle drøfte spørgsmålet: Udnyttelse af fritiden, og det blev meget interessant. Der var mødt mange flere frem, end vi havde ventet, og der var mange, der tog ordet, så selv om vi just ikke var enige eller kom til noget resultat, tror jeg at tør sige, det var en udbytterig aften.

Det bedste møde, vi har haft i årets løb, havde vi forrige gang, hvor vi havde vores nye præst til at tale, og det gjorde han godt. Forhåbentlig bliver du ikke træt af mit brev, for nu kommer først det, jeg gerne ville sige dig — nemlig præstens ord. Jeg synes, det var så rigtigt sagt, at det siden har været mit ønske, bare mange, mange flere havde hørt det. Jeg skal prøve at gengive hans tale, så godt jeg kan.

»Det moderne menneske lever i angst for fremtiden og må grave sig ned i jorden for at værge sig mod sine egne frembringelser.

Men når det, vi hidtil har troet på og bygget vort liv på, brister og har for lidt bærekraft, hvad så, hvad skal vi så tro på?

Et menneske kan ikke leve uden tro, og der er i dag millioner, der spørger, hvad skal vi tro på? Det ville være forfærdende, hvis der intet svar kunne gives på det spørgsmål, men det kan der også. Vi skal tro på sandheden som en realitet, ja, som den stærkeste livsmagt i verden. Hvis vi vil tro på sandheden, som den møder os

i kristendommens grundsætninger, yd andre samme ret, du kræver for dig selv, og bygger vort liv op på den tro, da vil vi opleve, at da tages angsten, frygten, ud af vort sind, og da, først da bliver der fred mellem mennesker og fred på jorden.«

Der var mødt mange helt unge frem den aften; de lyttede, og jeg tror, at de allerfleste forstod, hvad der blev sagt.

Når jeg selv er så optaget af at høre den slags, og ligeledes læse de forskellige ungdomsblade, så mener jeg, det ikke så lidt skyldes mit efterskoleophold som syttenårig sidste vinter. Jeg har altid gerne villet læse, men det var her, jeg fik øjnene op for, hvad der er ufrugtbar læsning. Jeg er klar over, hvis man vil have noget mere ud af sin læsning end blot tidsfordriv, skal man læse den gode litteratur, som vore digtere har skabt. Den vil åbne vore øjne til at se mere af livets rigdom og mangfoldighed, den vil hjælpe os til bedre at forstå vore medmennesker og til sandere vurdering af livets værdier. I en af vore aftensalmer hedder det jo: »Gud fader i det høje, lær mig at skelne nøje det sande fra dets skin!« Det er uhyre vigtigt at få den kunst lært, og det er just det, de gode digteres værker skal hjælpe os til.

Mens jeg har skrevet dette sidste, var mine tanker på efterskolen, hvor jeg erindrede en litteraturtime, og det er herfra, jeg har dette om sund læsning.

Måske synes du, jeg er lidt voksen i min tankegang; det er jeg vist også, efter hvad min far siger, men jeg var ikke for voksen til at være på efterskole, jeg vil snarere tro, at en del er for unge.

Til vinter skal min yngste broder af sted, han er kun 14 år, men da han skal i lære til maj næste år, kan han ikke tænke sig at vente længere. Det gælder jo om at blive udlært så tidlig som muligt.

Bryder du dig om det, vil jeg gerne fortsætte med at skrive til dig, og jeg skal også gerne forsøge at få min lille broder til at sende dig en hilsen til foråret, så kan du selv afgøre, hvor meget han har tilegnet sig. Kund-

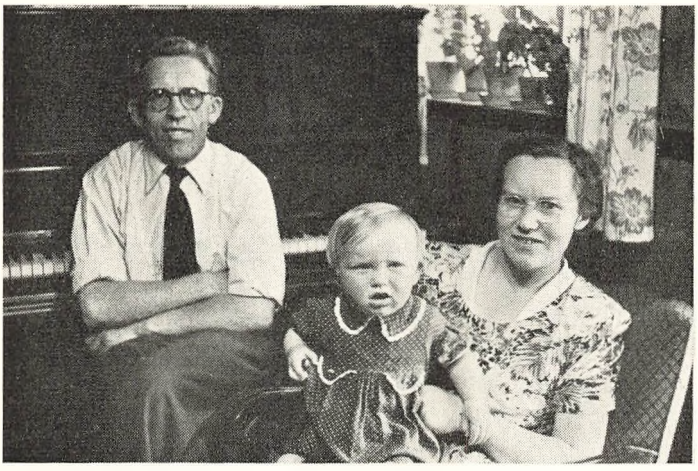

skaber lader sig ganske vist ikke måle. Men man kan afgøre, om der er sket personlig tilegnelse af de livsværdier, man har haft lejlighed til at komme i besiddelse af, og jeg mener, det er det, det gælder om.

Din fætter Jens Ole.

Glædelig jul og godt nytår.

A. Kjær Torbensen.

Med trækvogn gennem ørkenen.

Sommerferie — og hvad så

Ja, så begynder man at lægge planer, finde steder, man endnu ikke har set, regne ud, hvor dyr ferien må blive, og hvor mange dage den må tage. Det er ikke nødvendigt, en sommerferietur er lang, den behøver heller ikke at være dyr, men den skal være sådan, at vi oplever noget nyt og ser noget, vi ikke ser til daglig.

Det er ikke sjældent, man hører unge mennesker sige, at de bare skal hjem i sommerferien, de gider ikke tage på tur. De, der siger sådan, snyder sig selv for mange oplevelser. Det behøver ikke at blive kostbart, en lille billig tur kan blive lige så god som de store dyre.

Nu vil jeg fortælle om en dejlig tur til et meget ejendommeligt sted, der dog ligger inden for Danmarks grænser, og skulle nogen få lyst til en sådan tur, så vil jeg håbe, I kan opleve lige så meget.

Turen skulle i år gå til Anholt. Vi vidste, det var en ø i Kattegat, men hvordan kom man derud, og hvordan kom man derfra? Jo, vi fik oplyst, at der sejler en båd fra Grenå til København, som lægger til ved Anholt, og 5 dage senere kan man komme med hjem, når den kommer den anden vej. Man kan naturligvis også blive 12 dage eller længere, men man kan ikke komme hjem, hvilken dag man ønsker sig. Alene dette gør Anholt spændende.

Og så begynder eventyret i en lille, snavset fragtbåd med plads til 25—30 passagerer. Vi er på den gyngende vej til Anholt — og jeg skal love for, den kan gynge, skønt det slet ikke var storm den dag.

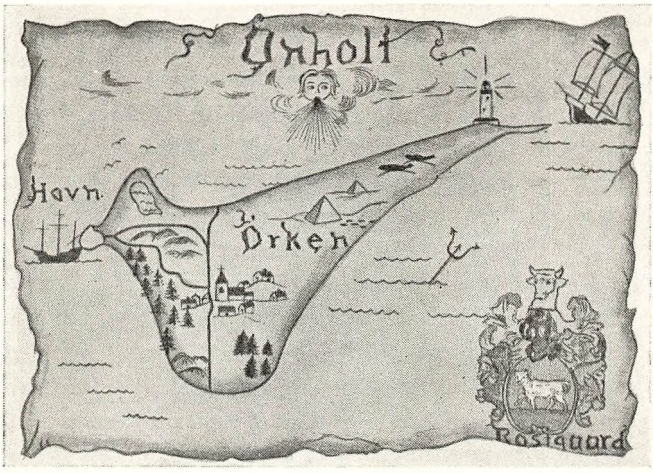

Efter 3½ times usikker fornemmelse af, at gulvet kunne blive væk under fødderne, lægger vi til i Anholt havn. Her er en del folk samlet, båden er budbringeren ude fra den store verden, den bringer post, »nye« aviser, wienerbrød og andre herligheder. Det hele bliver læsset af på havnepladsen. Så kommer vore cykler også til syne og kufferterne — ja, så må vi jo til at finde det sted, hvor vi skal bo.

Øens eneste vognmand holder på havnen med sin bil, en uhyre praktisk bil, der kører med passagerer, rejsegods, post og meget andet. Det er en varebil med dør bagi, og skal han køre med passagerer, så står der nogle æblekasser derinde med et vattæppe over, og her kan man tage plads og køre op til Anholt by, ca. 3 km fra havnen.

Anholt by ligger lunt gemt bag høje bakker, der som en vældig ås ligger og skærmer byen mod norden- og delvis vestenvinden. Mod syd og vest ligger øens skov, der dækker ca. 150 tdr. land — — det lyder flot, men de, der har set rigtig skov, vil kalde dette for krat, træerne er lave og krogede, og deres rødder må hage sig fast i det bare sand. Syd for byen har vi igen høje bakker med Sønderbjerg (48 m), der er øens højeste punkt og virkeligt strengt at bestige.

Knapt ankommet til vort logi møder vi overraskelserne, idet vor værtinde fortæller os, at båden i dag har bragt mælk, brød og kød, men der kommer ikke mere af disse varer før næste båd, altså om 5 dage, og man må derfor sikre sig mælk og brød med det samme.

Tænk, at vi ikke kan få frisk mælk hver dag! Hvorfor? spørger man straks. Fordi der kun er 3 køer på øen, men ca. 225 mennesker, og det regnestykke kunne vi heller ikke få til at gå op. Altså styrter man til brugsen for at sikre sig lidt af livets goder og opdager, at andre har haft samme tanke, butikken er fuld af folk. Og da jeg endelig står for tur, får jeg den besked, at mælk og kød er bestilt. Jeg kan komme igen i morgen og høre, om der er lidt levninger — det blev der heldigvis!

I et ellers moderne køkken med flaskegas går jeg og leder forgæves efter vandhanen, den findes ikke. Vil man have vand, tager man sin spand og går til den nærmeste pumpe, så er der såmænd vand nok.

De følgende dage gennemstrejfer vi øen på kryds og tværs: cyklende, kørende i øens eneste jeep eller gående med Bodil (1½ år) i en trækvogn. Vi må ud til sønderstrand, en af Danmarks fineste badestrande: klart vand, fint, hvidt sand og klitter, jo, her var dejligt.

Vi må til nordstranden og se et mægtigt rullestensrev og store vader, hvor der lever hundredvis af måger.

Ad snørklede stier går vi rundt i lyngbakkerne og undres over dette øde landskabs særegne skønhed. Kun på øens vestside kan der være tale om at dyrke jorden. Landbrugsjord er her ikke meget af. Der bor kun en eneste landmand på Anholt, og han kom i fjor og skal nu forsøge at dyrke noget af jorden op.

Til gengæld ejer Anholt noget, som ikke findes andre steder i Danmark, nemlig ørkenen. Over 2000 tdr. land — godt halvdelen af øen er ørken. Den dag vi skulle på ørkentur og havde lånt en trækvogn og sat Bodil godt til rette dèr, spurgte vi en dreng, hvilken vej vi skulle gå ud til ørkenen, han svarede: »Det er såmænd lige meget, hvilken vej De går, for De havner derude alligevel.«

Det var godt svaret, for sådan er det. Man skal ikke gå ret langt, før man igen er i ørkenen. Her er øde, sand og småsten, enkelte steder lidt gråt mos og en lille plet revling. Spredt over ørkenen ligger ensomme grå klitter og spærrer for udsigten. Disse klitter består af sand, der er føget ind fra kysten. Nu er de bevokset med marehalm og bliver, hvor de er, men før har de flyttet sig i stormvejr. To steder i ørkenen er der endnu sandmiler, hvor der ikke gror eet græsstrå, kun sand og sand, og det ligger ikke altid på samme plet. Her i ørkenen bor den store stilhed. Ikke en lyd hører man, ingen fugle, ingen mennesker, kun vore egne skridt — og så den genstridige trækvogn! Har I prøvet at køre en trækvogn i sand? Ellers prøv det!

Vi skulle også gerne ud til Anholt fyr, men der er ca. 10 km fra byen derud, så det ville blive en god spadseretur. Vi opdager så, at fyrmesteren kører børnene fra fyret ind til skole hver dag, og vi fik lov at køre med en dag og være derude, den tid børnene var i skole. Det blev en rigtig ørkentur i jeep. Først kørte vi ad en meget dårlig vej gennem ørkenen, men så slap vejen op, og vi kørte videre på strandbredden, der er så fast, at man de fleste steder også kan cykle på den. Veje er der nemlig meget lidt af på Anholt, og asfalt kendes slet ikke.

Vi fik lov at komme op i fyret, der er Danmarks næsthøjeste, og herfra kunne man skimte Sveriges kyst og også en smule af Jylland til den anden side, skønt der er 55 km til Grenå, og det er Anholts nærmeste land. Og så kunne vi se ud over spidsen af Anholt, som kaldes Totten. Her ser man ligesom ved Skagen, at bølgerne fra hver side brydes mod hinanden. Fra Anholt strækker sig et sandrev ca. 12 km ud i havet, det er meget farligt for sejladsen. Derfor har man fyret og Anholt Rev fyrskib til at advare de søfarende.

Den sidste dag var vi oppe på en af de høje bakker og så ud over landskabet; her gik nogle får, og vi gav os så til at regne op, hvor lidt der er på Anholt: 3 køer,

2 heste, en snes får, 3 biler (en lastbil foruden de 2, jeg har nævnt), 2 traktorer, men kun den ene kan køre, og så har præsten en ged og en skildpadde.

Ja, så var det afskedens time. En tidlig morgen var vi atter ombord i »Vera« for at sejle hjem fyldt med en masse spændende oplevelser fra denne dejlige ø.

Den bedste oplevelse på Anholt havde været at se ørkenen, hvor der intet var at se!

Ingeborg K. Torbensen.

Nobelpris - vad är det?

En dag på året har samtliga ledande tidningar över hela världen en nyhet från Sverige. Det är namnen på nobelpristagarna. Är det en landsman som fått ett nobelpris skrives nyheten med stor rubrik på första sidan.

Vad innebär det då att ha fått ett nobelpris? Ja, en vetenskapsman, en ¹läkare, en författare har belönats för en ¹upptäckt eller verksamhet och erhåller en större penningsum ¹f. n. ca. 175 000 kronor. Donator är Alfred Nobel och prisen utdelas på hans dödsdag den 10. december. Genom dessa belöningar har Alfred Nobel gjort det svenska namnet känt. Det finns kanske ingen ¹enskild svensk som så dragit uppmärksamheten mot vårt land som han.

læge
opdagelse
for tiden
privat

I uppslagsböcker betecknas Alfred Nobel som kemist, uppfinnare och donator. Han föddes i Stockholm 1833. Vid 9 års åldern flyttade han till Petersburg, nuvarande Leningrad. Fadern, som sysslade med ¹sprängämnesteknik, hade konstruerat en ¹undervattensmina och blivit inbjuden av ryska regeringen att ¹börja tillverkningen i Petersburg. Efter slutade skolstudier ¹vistades Alfred Nobel i ¹skilda länder några år för specialstudier och ¹återvände sedan till Petersburg, där han arbetade samman med fadern vid dennes fabrik. Han sysslade ¹främst med ¹olika förbättringar av sprängämnestekniken.

sprængstofteknik
undervandsmine
begynde
opholdt sig
forskellige
vendte tilbage
først og fremmest
forskellige

1863 flyttade fadern tillbaka till Stockholm och sonen Alfred följde honom dit. Han ¹bildade nu ett eget ¹bolag Nitroglycerin AB och uppförde fabrik både utanför Stockholm och i Tyskland vid Hamburg. Nu gjorde också Alfred Nobel sin första stora ¹uppfinning, dynamiten. Han

dannede
aktieselskab
opfindelse

fick patent på framställningen och fabriker byggdes i många olika länder. Hans inkomster ökades år från år, och grunden lades till en stor ¹förmögenhet.

formue

stadig

Alfred Nobel var ¹ständigt på resor men hade sitt hem i många år i Paris. Han blev något av en kosmopolit och behärskade utom svenska tyska, franska, engelska och ryska.

Sin uppfinnarverksamhet fortsatte han med. 1876 fick han patent på kollodium, som har ännu större ¹sprängverkan än dynamit. Sammanlagt fick Alfred Nobel patent på 85 uppfinningar, bl. a. konstgjord guttaperka, konstgjort silke och läder, gasmotorer och ¹svetsning av järn och stål med knallgas.

spræng-virkning

svejsning

De sista 6 åren av sitt liv bodde Alfred Nobel i Italien. Han byggde en ¹ståtlig villa i San Remo och till den hörde också ett laboratorium. Han hade planer på att återvända till Sverige och köpte 1893 aktier i a-b Bofors-Gullspång, som tillverkade vapen. Men ¹hälsan ¹tröt och den 10 december 1896 ¹dog Alfred Nobel i San Remo.

statelig

helbredet vaklede døde

Trots intensiva tekniska studier var Alfred Nobel intresserad av vetenskap och konst i den grad att Uppsala universitet år 1893 gjorde honom till ¹hedersdoktor. Och i hans testamente ¹skönjer man detta. Där stod att hans stora ¹förmögenhet efter hans död skulle utgöra en fond, ¹vars ränta årligen skulle utdelas som belöning »¹åt dem som under det ¹förflutna året gjort mänskligheten den största nyttan.« Räntan skall delas i 5 lika delar, som tillfalla: 1) den, som inom fysiken gjort den viktigaste ¹upptäckten eller uppfinningen, 2) den, som gjort den viktigaste kemiska upptäckten eller uppfinningen, 3) den, som gjort den viktigaste upptäckten inom fysiologien eller medicinen, 4) den, som inom litteraturen producerat det utmärktaste i idealisk riktning, 5) den, som verkat mest eller bäst för folkens ¹förbrödrande och avskaffande eller ¹minskning av stående arméer samt ¹bildande och spridande av fredskongresser.

æresdoktor

mærker

formue

hvis til forløbne

opdagelse

broderlige forening formindskelse dannelse

Svenska vetenskapsakademin fick ¹i ¹uppdrag att utdela fysik- och kemiprisen, Karolinska institutet i Stock-

til opgave

holm prisen i fysiologi och medicin, och Svenska akademin att utse litteraturpristagaren. Fredspriset utdelas i Norge av ett ˡutskott på 5 personer ˡvalda av Stortinget. udvalg valgte

På Alfred Nobels dödsdag den 10 december delas belöningarna ut. ˡUtom penningsumman får varje pristagare ett diplom och guldmedalj ˡförsedd med bl. a. Nobels bild. Foruden forsynet

Månader före nobelprisets utdelning diskuteras vem som skall få detta. Det är helt naturligt, att det vilar ett stort ansvar på dem som skall utse pristagarna. ˡSärskilda ˡutskott ˡinom de vetenskapliga institutionerna utses för det förberedande arbetet. Central i Stockholm är Nobelinstitutet. Det finns också ett särskilt nobelbibliotek. Særlige udvalg inden for

Valet av nobelpristagare diskuteras och inte minst kritiseras. Litteraturpristagaren kanske allra mest. Det ligger ju nära ˡtillhands ur svensk synvinkel att välja någon av de författare, som blir mest lästa här i landet ˡantingen i orginal eller i översättning. Det kan därför kanske vara intressant att ˡveta ˡhur ett val förberedes. För att komma ˡifråga ˡmåste en författare före den 1 februari samma år som priset skall utdelas vara ˡföreslagen av någon av de personer eller institutioner som har rätt att väcka ˡdylika förslag. Dessa är »ˡledamöter av Svenska akademin och av andra med denna till sammansättning och ˡuppgifter likartade akademier, institutioner och samfund, professorer i litteraturhistoria och språk vid universitet och högskolor, tidigare litterära nobelpristagare samt ˡordförandena i författarorganisationer som är för sitt lands skönlitterära ˡalstring representativa.« ved hånden enten vide hvordan i betragtning må foreslået sådanne medlemmer opgaver formænd produktion

Det kan alltså komma förslag från alla jordens hörn. En svensk litterär tidskrift, Bonniers litterära magasin, ˡfrågade för några år sedan olika länders ledande kritiker och författare vem de ansåg skulle ha nobelpriset. De skulle nämna en landsman och en från något annat land. Svar kom från många ˡolika håll, och många namn nämndes. William Faulkner och Pär Lagerkvist var de ˡenda, som ˡerhöll tre ˡröster. De fick prisen 1950 och 1951. spurgte forskellige eneste fik stemmer

Da

synes
udvælges

opgave

finder sted
ejede

spørgsmålet

men

langt
værdi

forskellige

hinanden

vægt

er til-
strækkeligt

ᴵNär T. S. Eliot mottog sitt pris den 10 december 1948 talade han vid nobelfesten i Stockholms stadshus. Han sade bl. a.: »Nobelpriset ᴵtycks mig innebära att en individ tid efter annan ᴵutväljs från den ena nationen eller den andra, liksom genom en nådeakt, för att fylla en speciell ᴵuppgift och utgöra en speciell symbol. En ceremoni ᴵäger ᴵrum, genom vilken en människa plötsligt utrustas med en funktion hon inte ᴵägde förut. Därför gäller inte ᴵfrågan om hon är värdig att på detta sätt utväljas eller inte, ᴵutan om hon är i stånd att fylla den funktion för vilken Ni utsett henne, uppgiften att så långt det är en människa möjligt tjäna som representant för något som är av ᴵvida större betydelse än det ᴵvärde som ligger i vad hon själv skrivit.« ...och längre fram: »Jag tror att genom poesin kan folk i ᴵskilda länder och med skilda språk — skaffa sig en förståelse för ᴵvarandra, som, hur ofullständig den än är, likväl är av största ᴵvikt. Och därför betraktar jag det litterära Nobelpriset, när det utdelas till en lyriker, i första hand som en bekräftelse på lyrikens övernationella betydelse« . ..

Till sist skulle jag minna om alla danska nobelpristagare, men det ᴵräcker att nämna Niels Bohr, som 1922 fick priset i fysik, och den siste, Johannes V. Jensen, som fick litteraturpriset 1944.

Ingrid Jerdén-Böhn.

Fem år er gået.

Det synes som i går, at jeg for første gang så Egå efterskoles bygninger. Det grønne groede op ad murene, og inden for vinduerne stod røde blomster. Tankerne fo'r rundt i hovedet, hvordan ville det hele gå?

Modtagelsen var hjertelig og venlig som altid hos Dybkjærs, børnene myldrede om mig, de skulle se den nye gymnastiklærerinde. Det var svært at hitte rede på, hvem der var hvem, men jeg fik det da lært. Jeg blev vist op i lejligheden i gymnastiksalsbygningen, der skulle jeg bo — og hvilken udsigt der åbenbarede sig — den skal ses, kan ikke beskrives, Århus bugt, Mols i baggrunden og Århus by, lige smukt i sol- og måneskin.

De første dage et nyt sted er altid spændende og — ærligt talt ikke altid lige rare for nogen af parterne — men dagene gik, og jeg befandt mig bedre og bedre på skolen, alle var så flinke og venlige.

Så kom dagen, da sommerpigerne 1948 skulle komme; spændingen var stor. Ankomst — pakken ud — kaffe — åbningsmøde — den første time inden aftensmad — spise — præsentation af alle — og så var den første dag gået. Da jeg havde sagt godnat til de omtrent halvtreds piger i gymnastiksalsbygningen, syntes jeg, jeg allerede kendte en del af dem.

Sommeren gik, og jeg var vældig glad for mit arbejde, enten det så var dansk, håndarbejde eller i gymnastiktimerne, ja, eller også blot at snakke med jer, ofte når klokken var ti og lyset skulle slukkes, var vi mest oplagte til det. Tiden løb, og sommeren gik på hæld, den sidste skoledag kom, vemodsfyldt og mærkelig.

Således er der gået fem år for mig; mange dejlige piger lærer man at kende, også drenge de to vintre, jeg var der. Det er helt mærkeligt at tænke sig, at man ikke mere skal være med til at modtage enten piger eller drenge; men nu er det kapitel sluttet.

Alligevel håber jeg, vi bliver ved med at holde forbindelsen vedlige med Egå efterskole, det er godt at have

en skole at støtte sig til, enten det så er en efterskole eller højskole, det giver mange værdier i livet, som man ellers ikke får. Tænk blot på morgensangen hver morgen i den store skolestue.

Nu er jeg så bleven bondekone og er flyttet til Rodskov, udsigten er flyttet med, Århus bugt og Mols, og enten det nu er udsigtens eller Fredes skyld, får stå hen.

Kære piger 1952, mange tak for den fine bryllupsgave, I gav os, det er et varigt minde, en krystalskål med en fin, fin klang, den kan næsten symbolisere jeres dejlige sangstemmer, for bedre har sangen ikke lydt de fem somre end i år. Tak, alle I andre hold, for venlige hilsener, både piger og drenge. Kom og besøg os, når jeres vej falder forbi.

Tak for godt samarbejde med lærere og lærerinder på skolen, køkkenstaben og ikke mindst til Dybkjærs for alt godt de fem år.

Ingeborg (Friis).

Glædelig jul og mange hilsener.

Ingeborg og Frede Bak.

Et skoleår er gået.

Atter gik et skoleår.

Som perler på en snor følger det ene efter det andet. — Ja, som perler! Sammenligningen er i grunden ikke så dårlig, når jeg tænker lidt nærmere over, hvad der faldt mig ind som begyndelse til den beretning, der ser som sin vigtigste opgave at fortælle tidligere elever om det sidste år, som det er gået her. I vil da sikkert finde, at det på mange måder ligner det, I selv for kortere eller længere tid siden tilbragte her — ligesom perlerne ligner hinanden. Og dog er der nogen forskel, men der er den lighed mellem perlerne, hvis de er ægte, at de alle er værdifulde. Sådan forhåbentlig også med årene, der er gået her. De skulle gerne stå som noget værdifuldt for dem, der har oplevet dem. For os her gør de det i hvert fald, når vi ser tilbage på den snart lange række år, vi har haft; det er et arbejde, som har fyldt os med taknemmelighed, fordi det har været rigt på lykkelige stunder. Af forskellige grunde, ydre eller indre, står årene ikke helt med den samme glans allesammen, men noget værdifuldt finder vi i dem alle: det daglige arbejde med en frejdig dansk ungdom, der søger herhen for at få yderligere oplysning og uddannelse, og som — det håber vi — får mere end det.

Det sidste år har været et godt arbejdsår, navnlig har sommeren været god i den henseende. Som hold betragtet har sommerpigerne været intet mindre end eksemplariske. I kan vel tåle at høre det? Det er en betingelse for at få noget ud af et ophold her, at der er lyst til at høre og lyst til at arbejde. Vi har ikke kunnet klage over, at det har manglet, så hvis der ikke er nået, hvad der burde nås, skal årsagen dertil søges andetsteds.

Vinterskolen begyndte på skolens 30 års fødselsdag. Det måtte omtales i velkomsttalen, og morsomt nok var der netop blandt eleverne en, hvis far var elev på det første hold, der mødte på skolen 4. november 1921. Vi havde frygtet, at en og anden skulle blive hindret i at komme på grund af mund- og klovesygen, der henimod november nærmede sig egnen i betænkelig grad. Men lykkeligvis kom alle. Dermed var be-

kymringerne dog ikke ude af verden i den henseende. Navnlig henimod en frilørdag blev avisen grundigt studeret; var der mund- og klovesyge derhjemme, så det var forbudt at komme hjem? Den kom her til byen i begyndelsen af december, så vi måtte aflyse en åbent-hus aften den 14. Nu begyndte det at blive spændende: ville vi blive indespærrede i julen? Mange gange blev der spurgt: hvis nu det og det sker . . . hvad så? Jeg måtte svare, at vi kun kunne se tiden an. For en sikkerheds skyld lod vi de drenge, der boede nede på gården, flytte op på skolen. Dagene gik. Juleafslutning. Hjemrejse. Vi åndede lettede op. Vaccinationen på køerne havde altså hjulpet. Ja, men så fik grisene sygdommen. Dog, når det skulle være, kunne det ikke være heldigere. Vi nåede at få renset, inden drengene skulle komme tilbage. Men selv kunne vi ingen steder komme i julen. Det blev en stille jul — en dejlig, stille jul. Mon ikke julen egentlig altid burde være en mere stille fest, end den mange steder er?

Ved et par af åbent-hus aftenerne så vi film. Først Knud Dahls udmærkede »Eksamen og drengestreger«, fint optaget og et emne, der giver noget at tænke over, senere filmatiseringen af Selma Lagerløfs »Køresvenden«, der stadig bevarer sin plads som en af stumfilmens bedste kunstværker. Programmet for januar åbent-hus aften var Henning Kehlers »Ullabella«, som lærerkredsen med nødvendig bistand udefra fremførte i en fælleslæsning.

Som sædvanlig har forskellige glædet os med et besøg med foredrag eller film. Jeg nævner: fhv. folketingsmand Kr. Nygaard, der var her både vinter og sommer og talte om afholdssagen, Jydsk Andels Foderstofforretning med filmen »Dengang — og nu«, sparekassekasserer Sparre med filmene »Tallenes tale« og »Mange bække små«, kriminalassistent Andersen, Viby, om politiets arbejde og — med røverisagen i Langå som aktuel baggrund — især om nævningeinstitutionen, kriminalassistent Lichtenberg, Randers, om brandfare og brandværn. En aften havde vi besøg af elever fra Finsensgades ungdomsskole, der underholdt os med det morsomme skuespil »Onkel fra Amerika«; bagefter underholdt vi hinanden ved kaffebordene i spisestuen, hvor adskillige blev hensat i en tilstand af latterkrampe ved de morsomme konkurrencer, som lærerne havde arrangeret. Et andet besøg fra Århus, af skoleorkestret, var ligesom tidligere en stor oplevelse for os alle.

Hvor var vi heldige med forældredagen, for resten både i vinter og i sommer, hvad vejret angår. Det var i vinter på en stille, klar frostdag og i sommer på en af de få virkelig fine dage, men dagen efter forældrenes besøg i vinter havde

Forskel i alder — men mest i størrelse.

vi den mest forrygende snestorm. Heldigvis var der stille vejr igen søndagen efter, da vi havde vort vintermøde med gode foredrag af folketingsmand Fr. Heick fra St. Jyndevad og direktør fru Jette Tikjøb fra Århus folkemusikskole; om aftenen opførte elever »Tordenskjold i Dynekilen«.

Det bliver ikke til så mange udflugter om vinteren som om sommeren, men alligevel dog en del, bl. a. altid de tre ture til teatret i Århus. Jydsk Skolescene gav i vinter tre meget fornøjelige forestillinger: Lesley Storms »Tony tegner en hest«, C. Hostrups »Eventyr på fodrejsen« og Thomas' »Charleys Tante«, der jo kan få de ungdommelige tilskuere til at hyle af latter. Ved vort besøg på Naturhistorisk museum så vi en ny seværdighed — den meteorsten, der fra sin lysende bane i himmelrummet var landet i Risskov den 2. oktober 1951, nogle af os så lysstriben på himlen og hørte eksplosionen; nu kan vi med undren stå og se på denne lille hilsen fra den

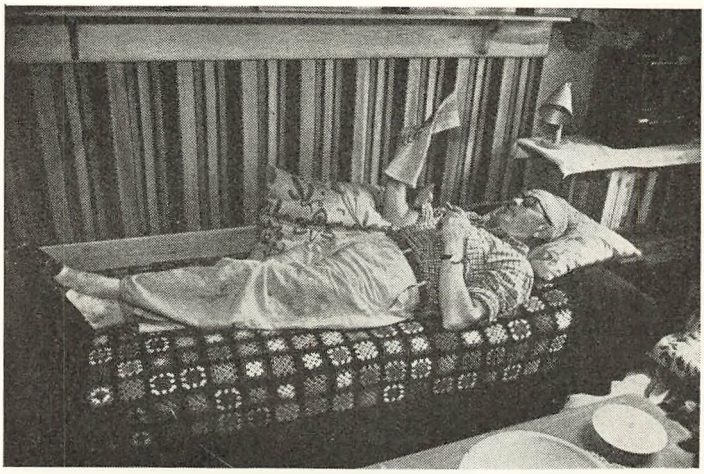

Mygind i middagspausen.

uendelig store verden omkring vor klode. Det var ikke mange kilometer herfra, den ramte jorden.

Var Christian den Fjerde grundtvigianer? Det er nogle sære spørgsmål, man kan blive stillet overfor på et terrænløb, hvor man oven i købet helst ikke må bruge for lang tid til at grunde over svarene, men når vejret er så ideelt, som det var ved løbet den 13. januar, er sådan en konkurrencesammensætning af sport og hvem-ved-hvad noget af det morsomste på en søndag eftermiddag — når der da ikke indtræffer et teknisk uheld som et par måneder senere, da vi tog cyklerne til hjælp for at gøre turen længere. Det var ikke forlangt — det var nemlig for langt — at nogen skulle cykle omtrent helt til Tirstrup flyveplads. Men af en eller anden mystisk grund var der nogle stykker, der nåede så langt, inden de fandt på, at der måtte være sket en fejltagelse.

Allerede i begyndelsen af marts kom såmaskinerne i gang på markerne, så vi frygtede, at marts skulle blive en vanskelig måned at holde skole i; når forårstravlheden sætter ind, kommer der uro i de unge landmænd. Det gik dog anderledes, for vinteren kom tilbage og bandt jorden med stærk frost, så det ikke var så strengt at sidde inde ved skolearbejdet. Og det blev ekstra hyggeligt, når vi tændte op i pejsen i spisestuen. På afslutningsaftenen lod vi også ilden flamme i den, indtil tankerne ledtes ad andre baner med den morsomme gættekonkurrence, som lærerne havde tilrettelagt. Der hører både omtanke og held til at ramme det helt rigtige i så umulige spørgsmål: hvor stor er elevernes samlede længde i cm? hvor

Familien i sne —

meget er eleverne tilsammen vokset, siden de blev målt i november? hvor mange kg rugbrød er der spist i vinter? (jeg tør ikke røbe tallet, da vi så kunne blive mistænkt for at fodre med rugbrød andre steder end i spisestuen!), hvor mange meter rugbrød har hver elev gennemsnitlig spist? (svar: 2,9 m). Jo, drengene har fået noget ud af vinteren, forhåbentlig på mere end een måde.

Lige inden sommerskolen skulle begynde, fik vi meddelelse fra Margit West om, at hun helst ville løses fra sit løfte

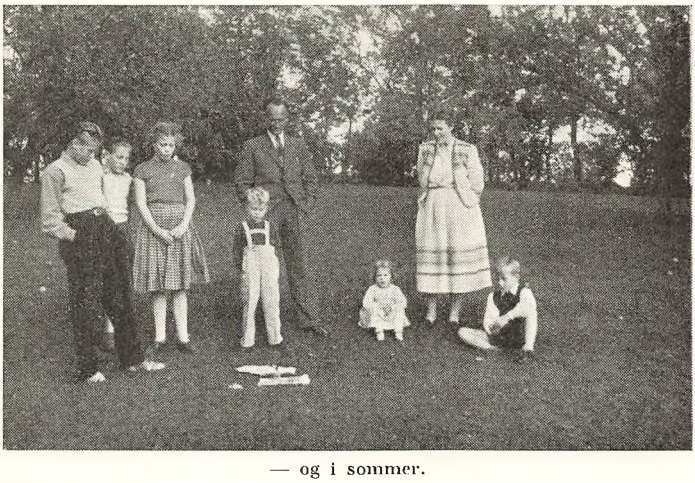

— og i sommer.

om at hjælpe os igen, da hendes mor var blevet syg. Heldigvis lykkedes det os med kort varsel at få husholdningslærerinde Grethe Juul Nielsen som en god afløser.

Der er altid noget festligt over åbningsmødet til sommerskolen — ekstra festligt, når det som i år falder sammen med 4. maj. Det glædede os, at en chauffør var af samme mening; han fik naturligvis lov til at være med i salen, selv om der var kneben plads ved kaffebordene. Egentlig ville vi gerne, at vi kunne lade alle og enhver, der har lyst, være med ved vore åbnings- og afslutningsmøder, men når vi har alle elever og næsten alle deres forældre, er der ikke megen plads at give væk af. Med sommerpigerne kom også nogle influenzabakterier til skolen og tog ophold her nogen tid. Enkelte af pigerne blev derved forhindret i at se »Charleys Tante«. Det var synd for dem. Lykkeligvis varede det dog ikke lang tid, inden vi var influenzaen kvit. Det daglige skolearbejde kunne uforstyrret gå sin gang — nu og da med et besøg eller en udflugt ind imellem. Det gælder jo om, at hvert hold får omtrent lige så meget at se som de andre: rådhuset, domkirken, Naturhistorisk museum, Den gamle By i Århus, F. D. B. i Viby, Mindeparken, Jelshøj, skov og strand syd for Århus, Rosenholm slot, Todbjerg møllebakke, og sidst og ikke mindst: Molsturen. Hvis den ikke blev til noget, ville man nok føle sig snydt. Ikke uden grund. Den vil sikkert indtage en varig plads blandt de bedste udflugter, man har haft. Derfor må vi vove os ud på den, når vi kommer til sidste halvdel af august, selv om det kan se usikkert ud med vejret. I år var vi endnu en gang heldige. Vejret ville ikke blive stabilt, men vi turde ikke vente længere. Vi fik da heller ikke regn på os, før vi skulle

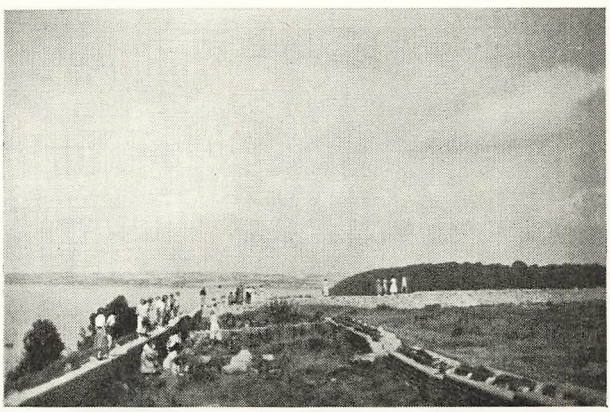

På Kalø slotsruin.

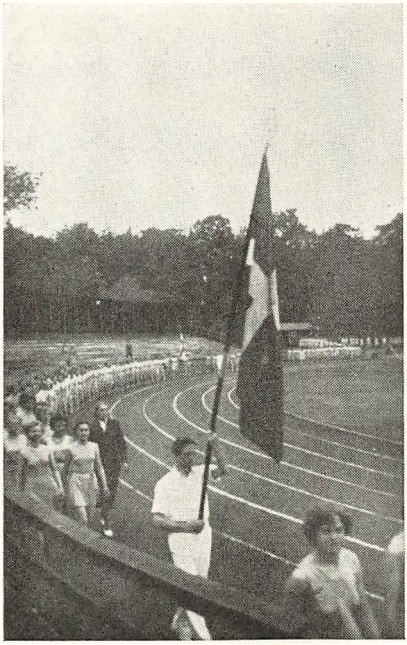

Århus stadion.

cykle hjem fra Århus, og da gjorde det ikke noget. Men tænk, om vi havde fået en skylle som den, der om eftermiddagen var faldet i Hammel, hvor der efter sigende kom til at stå en meter vand i gaderne!

Jeg må ikke glemme at nævne et andet slags held på en af turene til Århus. Da vi var inde at se domkirken, var domorganist Jørgen Nielsen oppe ved orgelet. Til vor store glæde lod han os ikke blot høre et par salmer nede i kirken, men indbød os til at komme op til selve orgelet, hvor han demonstrerede det for os og gav os et indblik i, hvor vidunderligt et instrument det er. Det var en stor oplevelse for os alle.

Aarhus Amts Gymnastikforening gjorde os igen i år den glæde at indbyde os til opvisningen på stadion. Forholdene er derude så store, at holdene synes små og tilskuerne fåtallige, men det er alligevel en god dag, der dér gives de unge. For mig at se har sådan en eftermiddag meget mere værdi for de unge, end når de passivt samles omkring et fodboldhold eller nogle cykelryttere, der halser af sted for at komme foran hinanden.

Åbent-hus aftenerne har efterhånden vundet en glædelig stor tilslutning. En af de bedste, vi har haft, havde vi Kristi

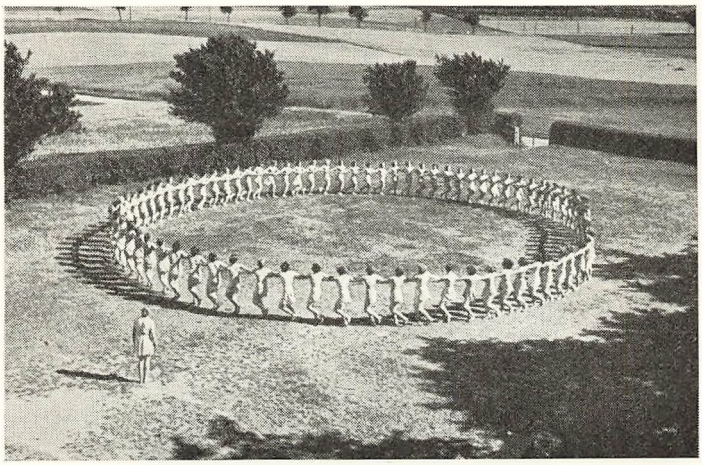

En solskinsdag.

Himmelfartsdags aften, da Århus folkemusikskoles madrigalkor under ledelse af musikpædagog Hans E. Knudsen gæstede os med et fint program med optræden også af fine solister fra koret. Det var en dejlig aften. En anden af aftenerne læste vi Leck Fischers »Livet er skønt«.

Elevmødet, igen i år »det hidtil største«, fortælles der om andetsteds. Det var uheldigt med flaget, der faldt ned, og regnen, som også faldt, så vi med nød og næppe fik gennem-

»Et folkesagn«.

ført gymnastikopvisningen ude, ja, og værre regnede det, da aftenen faldt på, så friluftsskuespillet faldt bort. Det var ellers et vældigt arbejde, der var gjort, navnlig af fru Torbensen og de godt og vel halvtreds optrædende med »Et folkesagn« (ved Østergaard, Collin og Ipsen). Ved forældrebesøget spilledes det i haven i det fineste vejr, som ønskes kunne, og derude kunne trolde og nisser slå sig rigtigt løs, men trods alt gik det også udmærket ved elevmødet, da det måtte spilles inde. Til musikken havde vi begge gange værdifuld hjælp af musiklærerinde Agnes Tavsen, der var på »ferie« her for at glæde os med sin musik.

Sommeren var ustadig til det sidste. Dagen før afslutningsdagen var vejret koldt, blæsende og bygefuldt. Men pigerne må have haft en særlig evne til at sprede skyerne og kalde solen frem. I alt fald må forældrene vist have fået den opfattelse, for da de kom til afslutningen, var der — som på forældredagen — så stille og lunt, at de krøb fra solen over i skygge. Såvel gymnastikken som folkedansene og lancier'en tog sig vældig godt ud i solskinnet — hvad man da også kunne se dagen efter på forsiden af »Aarhuus Stiftstidende«s søndagsavis. Og det var, som om der var solskin over hele afslutningen, korsangen gik usædvanlig fint, først da pigerne skulle til at sige farvel, var der lidt »bygevejr« hist og her, men det kunne selv den dårligste meteorolog have forudsagt!

For Ingeborg Friis var det en særlig afskedsdag. Hun tog afsked ikke blot med pigerne, men med sin gerning som lærerinde her efter fem somres og et par vintres trofaste og solide arbejde. Mange er de elever, der i den tid er kommet til at holde af hende, og meget vil vi savne hende i lærerkredsen, men det er er trøst, at hun ikke er flyttet længere bort, end at vi kan holde forbindelsen ved lige. Vejen fra Rodskov til Egå er nem at finde, og Frede Bak, som Ingeborg blev gift med den 26. september, er selv gammel egåelev, tidligere formand for elevforeningen og nuværende bestyrelsesmedlem, så vi gør os et ikke ubegrundet håb om, at de vil vedligeholde forbindelsen.

Som afløser for Ingeborg har vi fået en anden Ingeborg, fru Torbensen, der allerede i vinter tager en del timer. Bortset fra, at Edvard Lund ikke kommer igen — han fortsætter sin uddannelse på Den frie Lærerskole — er der ellers ingen ændringer i lærerkredsen.

På samme tid, som jeg afslutter denne beretning, foreligger en betænkning fra den ungdomsskolekommission, der har taget spørgsmålet om skoler for de 14—18 årige op til ind-

Det var alle ni!

gående behandling. Det er umådeligt glædeligt for os, der står i et efterskolearbejde, at der stadig stærkere tales om ønskeligheden af, at alle unge får del i en eller anden undervisning i de første betydningsfulde ungdomsår. Vi kan mærke på tilgangen til vore skoler, at flere og flere for hvert år får forståelse af, hvor stort et udbytte de unge kan have af et efterskoleophold. Men jeg er noget ængstelig for, at den megen talen om skoler for de unge under 18 år skal svække interessen for de skoler, der er beregnet på de unge over 18 år. Det er højskolerne, jeg tænker på. Dog kan jeg ikke lade

Pas nu på!

være med samtidig at nære håb om, og jeg har også tro på det, at flere elever på vore skoler kan betyde flere elever også til højskolerne. Eet skoleophold i ungdomstiden er altfor lidt, enten det falder først eller sidst i ungdomstiden. Det vil vi gerne sige til jer, der har været på efterskole, men endnu ikke på højskole. Prøv at spørge dem, der har været på højskole også — og det er heldigvis ikke så få af de gamle egåelever — og de vil sige som vi: ja, tag nu den beslutning, tag på højskole, du vil aldrig fortryde det!

Ved at læse om et år, der er gået på Egå efterskole, har I fået opfrisket minderne fra jeres egen tid herhenne. Den tid kommer ikke igen. Men I kan på en højskole få nye, rige oplevelser, som I kan mindes med glæde hele livet. Derfor håber jeg, at jeg til vintermødet og elevmødet i sommer må få mange hilsener med vidnesbyrd om, at tidligere egåelever i stort tal søger på højskole.

Med tak for alle venlige hilsener til os i årets løb sender jeg jer alle en hjertelig hilsen fra jeres gamle skole.

Tage Dybkjær.

Til eleverne fra 1942-43 og 1943.

At der virkelig allerede er gået 10 år, siden jeg var elev på Egå efterskole! Det er ikke til at forstå!

Sådan svarer mange af jer, når jeg henvender mig til jer i anledning af jeres jubilæum. Tiden er gået så hurtigt, at de sidste 10 år har syntes jer at være kortere end dem, I tilbragte som barn derhjemme. Forklaringen er vel den, at ungdomstiden for de flestes vedkommende er den periode i livet, hvor de er travlt optaget af deres uddannelse og forberedelse til den senere livsgerning. I barndomstiden lever man det rolige liv derhjemme, og det ene år går omtrent som det andet, det er kun småforandringer, det drejer sig om, hvad det ydre angår; i manddomstiden får man som regel sit eget hjem og sit faste arbejdssted. Men tiden derimellem er den urolige tid, hvor man flytter hjemmefra for at uddanne sig, hvor man flere gange skifter opholdssted, og hvor man ofte træffer beslutninger af vidtrækkende betydning for ens senere liv. Der sker så meget, at tiden ikke kan slå til, og når man standser op og ser tilbage i en bestemt anledning — som nu for jeres vedkommende et lille 10 års jubilæum — synes tiden at være fløjet af sted.

Men alligevel husker I tydeligt de få måneder, I tilbragte her. Flere af jer giver udtryk for det i jeres breve, som vi har været meget glade for at modtage. Vi ville blot ønske, at alle havde besvaret vor hilsen, selv om det havde været aldrig så lille et livstegn, de kunne give.

Desværre tillader pladsen i Egåbogen mig ikke at drage minder frem fra jeres vinter og sommer her. Det er heller ikke det, der er det nødvendigste; I kan jo blot tage jeres elevbillede frem og Egåbogen 1943, sådan som

jeg har gjort det. Så vælder minderne frem. Vigtigere er det, at jeg ud fra jeres hilsener fortæller lidt om dem, som vi har hørt fra:

Niels Erik Bejtrup er landmand, var på Ladelund landbrugsskole 1946, blev gift 23. aug. 1952 med Elly Sørensen, Knebel. Adresse stadig »Østerbrogård«, Knebel.

Jørgen Bjerregaard, Assendrup, Daugård, har endnu samme adresse, men overtager i dette efterår bestyrerpladsen på en 60 tdr. land stor gård i Bredsten pr. Vejle. Var på Rødding højskole 1945—46, på Korinth landbrugsskole 1947—48 og har været på en 9 mdr.s studierejse i U. S. A.

Aksel Kirkegård Brandt har ny adresse: »Duelund«, Bjertrup, Hørning, hvor han har købt gård. Var på Uldum højskole 1945—46, Gråsten landbrugsskole 1950—51. Havde plads i Sverige 1946. Studierejser til Norge, Holland og Tyskland. Gift den 24. november 1951 og har nu en søn.

Svend Høgh, Karlby, Hornslet, har været på Vallekilde højskole og Ladelund landbrugsskole, har haft forskellige pladser og er nu fodermester hjemme.

Jens Peter Jørgensen, nu: Vesterbakke, Broager, kom fra landbruget til andelsmejeriet »Viruplund« i Hjortshøj, fik særlig interesse for regnskab og blev elev på kommunekontoret her 1947, læste samtidig til præliminæreksamen i Århus og kom 1950 til Varde kommunes borgmesterkontor, er nu kommuneassistent i Broager og har som vigtigste opgave at passe socialkontoret. Han finder arbejdet meget interessant, for »man kan høre sognets melodi i sagerne, som passerer ens hænder«. Han håber engang at blive kæmner i en landkommune.

Peder Laursen, Vedslet, Hovedgård, har siden 1946 arbejdet i brugsforeninger. Er for tiden elev på Den danske Andelsskole, Middelfart.

Erik Holm Madsen, ny adresse: stationsværkstedet, flyvestationen, Karup J. Uddannet som elektriker, er kommet til flyvevåbnet som tekniker, har opnået rang som oversergent, vil gennem fenrikskolen og fortsætte i flyvevåbnet som tjenestemand. Har rejst en del i Tyskland, Østrig, Italien og Sverige.

Henning Møller Madsen, Egå, Hjortshøj. Realeksamen 1946, handelseksamen 1948, er nu elev på Århus seminarium, hvorfra han tager lærereksamen 1953.

Peter Mortensen, ny adresse: Marienborg allé 92, Søborg. Var på Den jydske Håndværkerskole, Hadsten, 1948—49, og er nu maskinarbejder på et værksted i Søborg.

Bent Nielsen, Svorbæk, Assedrup. På Tune Landboskole 1950—51, har lige overtaget sit fødehjem i forpagtning.

Knud Nørgård, »Godthåb«, Lystrup, på Vallekilde højskole 1946—47 og Ladelund landbrugsskole 1951—52, har været soldat ved brigaden 1949 og ellers arbejdet ved landbruget ude og hjemme.

Eskild Pedersen, p. t. Silkeborg seminarium, var på Uldum højskole 1947—48 og bestemte sig derefter til at uddanne sig til lærer; bliver færdig sommeren 1953.

Knud Ravn Pedersen, Karlby, Hornslet, på Vallekilde højskole 1947—48, Hammerum landbrugsskole 1950—51. Skal fra 1. november passe 10 køer på Langholt v. Ålborg i et rekordforsøg i mælkeydelse foretaget af statens forsøgslaboratorium.

Poul Erik Pedersen, nu: Thorvaldsensvej 60², København V. Har arbejdet i Sverige to vintre og haft flere pladser rundt omkring, er maskinarbejder.

Troels Rasmussen, nu: Lyngå mk., Lerbjerg. Var på Asmildkloster landbrugsskole 1949—50, har været kontrolassistent, blev gift i år og har nu en ejendom.

Som meddelt i tidligere Egåbøger er 3 af eleverne fra 1942—43 afgået ved døden: *Asger Due, Hans Jørgen Jeppesen* og *Peer Krogh Mikkelsen.*

Eva Als, nu: Tåstrup, Feldballe. På Uldum højskole 1947, for tiden hjemme hos sine forældre.

Inger Juul Andersen, Tilst, Mundelstrup, var på Rødding højskole 1949, for tiden hjemme.

Rosa Hansen, f. Borup, nu: Ølgårdsvej 14, Tåstrup, Sjælland. Er uddannet kjolesyerske, blev 1951 gift med portør S. A. Hansen, Hedehusene.

Grethe Kirkegaard Brandt, Mjesing, Skanderborg, var på Uldum højskole 1945 og deltog senere i et kursus på en svensk højskole; er uddannet i boghandel.

Anna Drasbech Christensen, f. Brødsted, nu: »Mellemledshuset«, Jægerspris. Kom til et af Jægerpris Stiftelses børnehjem som assistent og blev senere gift med en skovarbejder under Jægerspris skovdistrikt. Har nu en lille lyskrøllet pige og har det i alle måder godt.

Lis Basuhn, f. Christensen, nu: Grundtvigsgatan 6 n. v., Blackeberg, Bromma 3, Sverige. Kom 1946 til Stockholm, er nu gift og har to børn; hendes mand har været tjener ved de svenske togrestauranter, men har nu arbejde ved en almindelig restaurant. Lis har været på en folkehøjskole nær Stockholm, »Birkagården«. Hun fortæller for øvrigt, at også en anden har fået Sverige til sit andet fædreland, *Margit Poulsen,* der er havnet oppe i Sveriges nordligste by.

Anna Marie Pedersen, f. Friis, nu: »Korsgård«, Koed, Kolind. Var 1947 på Haraldsborg husholdningsskole og siden bl. a. haft plads på et kæmnerkontor. Blev gift 14. april 1951 og bor på en gård i Koed, har en lille dreng.

Astrid Poulsen Spørring, f. Gammmelgaard, nu: Skovby Østj., blev gift for 4½ år siden, bor på en gård og har to småpiger.

Anna Katrine Nielsen, f. Egede Holm, »Østerholm«, Tranebjerg Samsø. Har været på »Ankerhus« i Sorø, Rødding højskole, Københavns tilskærerakademi og Den nordiske Folkehøjskole i Kungälv. Var et år lærerinde i Refsvindinge friskole, blev i maj gift med en landmand, der er rejst til Amerika på studieophold — og venter nu selv på at få visum til et Amerikaophold.

Kirsten Bomholt, f. Holm, nu: Vestervang 2, Horsens. Var på Vallekilde højskole 1946, blev 1948 gift med kvægavlsassistent Ejnar Bomholt (egåelev fra 40—41), har to småpiger.

Maria Margrethe Sørensen, f. Jensen, »Skovly«, Hornslet. Blev gift 2. november 1951, har været hjemme og hjulpet sin far, siden hendes mor døde.

Vera Nielsen, f. Jensen, Solbjerg, Århus. Er gift med en førstemejerist og har to børn, en pige og en dreng.

Gertrud Jørgensen, nu: Himmelbjerg apotek, Silkeborg. Var på Snoghøj gymnastikhøjskole 1948, tog siden uddannelse som barneplejerske i Århus og som defektrice på Hornslet apotek. Er for tiden defektrice.

Erna Krai, f. Knudsen, nu: True mk., Mundelstrup. På Vestbirk højskole 1947, gift 12. november 1949, bor på en ejendom og har en lille dreng.

Else Marie Sinding, f. Lindhof, nu: Vadstedvej 15, Hammel. Har haft forskellige pladser som ekspeditrice og servitrice, et år i Norge, blev 26. december 1950 gift med vulkanisør Karl Sinding, som har eget værksted i Hammel.

Anne Lise Bødker, f. Laursen, nu: »Kildelund«, Sdr. Kastrup, Pindstrup. På Vallekilde højskole 1949, gift 19. januar 1952 med Arne Bødker fra Bjerregrav og er nu gårdmandskone.

Karen Margrethe Bonde, f. Laursen, nu: Tårup, pr. Svenstrup, Als. Har gået på tilskærerkursus i Århus, blev gift 11. september 1948 og har en lille pige; hendes mand er maskinarbejder på køleautomatfabrikken »Danfoss« ved Nordborg.

Stinne Mousing, Svejstrup, Alken. Var på Askov højskole 1949—50. Har ellers haft forskellige pladser, mest som kokkepige på restaurationer, men er nu hjemme og skal snart giftes.

Anna Marie Møller, Ølst, Randers. Var på Ry højskole 1950.

Asta Sørensen, f. Nielsen, nu: Tøjstrup, Allingåbro. Er gift, bor på en ejendom og har to småpiger. Fortæller i øvrigt

i sit brev, at *Inge Littrup Nielsen* er bleven gift i sommer, og at *Ann Inge Rask* er gift med en fra Astas hjemegn.

Elna Eriksen, f. Nielsen, nu: »Engholm«, Birkelse. Er gift og har fire drenge, bor på en statsejendom på 25 td. ld.

Ingrid Nielsen, f. Kjeldgaard Pedersen, nu Gl. Sole, Hedensted. Er bleven gift med en vognmand.

Anna Jensen, f. Sørensen, nu: »Birkely«, Tørslev, Ørsted. Blev gift for tre år siden. Flytter fra november hjem (adr.: »Oddegård«, Bjerregrav) for at bo i et hus ved forældrenes gård, så hun og hendes mand kan hjælpe dem.

Johanne Marie Skovsted, f. Poulsen, nu: Henrik Lundsvej 1, Skive. Er gift og har to drenge, boede først i Hee ved Ringkøbing, hvor de havde en lille købmandshandel. Nu er hendes mand ved et kolonial en gros firma.

Britta Karlsson, f. Sørensen, nu: »Ribbingsberg«, Vårgårda, Sverige. Har siden sommeren 1948 opholdt sig i Sverige, er nu gift og har to piger.

Ellen Rasmussen, f. Pedersen, nu: Fyensgade 20, Horsens. Er uddannet som børnehavelærerinde, er nu i Menighedsbørnehaven i Horsens. Gift med en malermester.

Poula Knudsen, f. Sørensen, nu: Hjortevej 10, Vejle. Var på Aarhusegnens husholdningsskole 1946, blev gift 1950 og begyndte samtidig at læse på Statens forskoleseminarium i Vejle, bliver færdig i marts 1953.

Det var i meget korte træk nogle nyheder fra holdene, som har 10 års jubilæum. Mange af jer skriver, at I glæder jer til at hilse på hinanden ved elevmødet til sommer. Vi her håber oprigtigt, at I vil møde frem i stort tal — så mange som overhovedet muligt. Skriv til hinanden nogen tid i forvejen og sæt hinanden stævne her. Jeg har allerede erfaret nogle gange, hvor morsomt det er, når »de gamle« møder hinanden efter så mange års forløb — ofte uden at have set hinanden i de mellemliggende år.

Tak for mange gode hilsener og på gensyn til elevmødet 1953!

Tage Dybkjær.

En form for nordisk samarbejde.

Efter krigen 1939—45 mellem de »store« er det, som om de »små« søger sammen, tag til eksempel Beneluxlandene — efter krigens tryk fandt de hinanden i et frugtbart samarbejde på mange områder. Her i norden har denne tanke om fællesskab mellem småstater også slået rødder. Man har søgt at samle de skandinaviske lande til at samvirke på mange områder, en del af disse forsøg er strandet, bl. a. forsvarsforbundet — andre har man foreløbig måttet lade ligge, det gælder den nordiske toldunion, men en hel del er det lykkedes at føre ud i livet, det sidste skridt er pasfriheden mellem de nordiske lande, og hermed er en av de største hindringer for et friere samkvem mellem de nordiske frændefolk ryddet av vejen — måtte vi så forstå at nytte denne frihed til at fæstne og yderligere uddybe det nordiske samvirke. Her skal omtales et felt, hvor vi alle efter min mening kan gøre en indsats, nemlig på det sproglige område.

Er det ikke meningsløst, at de tre folk ikke kan læse hinandens bøger? Var det ikke muligt i bedste fald at nærme de tre skriftsprog, herved tænkes på norsk, svensk og dansk, så meget til hinanden, at der var mulighed for at læse hinandens bøger — uden at de først skal oversættes, det nordiske bogmarked ville blive større, oplagene større, bøgerne billigere — og flere ville have råd til at købe gode bøger. Det talte sprog behøver man foreløbig ikke at gøre så meget ved, det kan jo opfattes som dialekter av det fælles sprog — og skulle det ikke kunne gå — man kan jo til sammenligning tage en mand fra Nordjylland og en fra Bornholm, de har svært ved at forstå hinandens tale, men når de samme to skal skrive, da

nytter de begge samme skriftsprog, det vi kalder rigssproget.

Ser vi på de tre sprog, da finder vi straks, at der er mange beslægtede ord — dem må vi finde frem og lære folk at bruge dem, fremfor at smykke sig med »lånte fjer«, det vil vi jo gerne, selvom det ikke altid falder lige godt ud. De fremmedord — især germanske — der i tidens løb har sneget sig ind i det danske sprog er ikke få — lad os få dem fortrængt av de gode nordiske ord. Det er langt finere i dag at sige acceptere end det gode nordiske ord godkende eller godtage — hvorfor bruge anstand for værdighed — det samme gælder distrait — det hedder selvfølgelig på dansk adspredt eller tankespredt; der vil kunne nævnes mange andre eksempler, prøv selv at finde nogle, det er ikke svært. Prøv også at finde nogle ord, der næsten er ens på de tre sprog. Skal vi endelig have fremmedord ind i det nordiske sprog, og det kan jo være nødvendigt, tænk blot på en masse fagudtryk, der nu næsten er internationale, men lad os så få ens stavemåde i alle de nordiske lande, måske vi da i fællesskab kan finde korte og greje udtryk for tingene — et par eksempler av i dag. Flyvemaskine er et langt og besværligt ord, det er avløst av fly — en elbestyrer ved alle i dag er en elektricitetsværksbestyrer.

Danskerne og nordmændene må vist siges at være de mest trofaste tilhængere av denne stræben mod et fælles nordisk skriftsprog. Det seneste, der fra nordmændenes side er sket, er jo det, at man er gået over til den tællemåde, som nyttes i Sverige, så de to lande nu forstår hinanden fuldt ud på dette område, men vi her i landet må dog endnu nøjes med at bruge det ved højtidelige lejligheder, såsom på veksler, indbetalingskort o. s. v., når der står kroner med bogstaver, da må, ja da skal man skrive tretifem og ikke 35 — hvorfor ikke tage skridtet fuldt ud, det vil sikkert være en lettelse i den første regneundervisning, især ved det punkt, der hedder tierovergangen. I de seneste år har jeg i handelsskolen drevet regneundervisning med de nordiske tal, og det går ganske

udmærket. Ved den nye retskrivningsform fik vi det nordiske å, hvor man tidligere har skrevet aa, det er et stort fremskridt, men hvor det skal anbringes i alfabetet er stadig et stridens æble, det må stå hen til der kommer en ny retskrivningsordbog. De store bogstaver ved navneordene forsvandt, så i dag har nordmændene ingen møje med at læse de danske forfatteres værker. Nu venter man, at svenskerne vil gøre noget for sagen, for det nordiske samvirke, men de kunne passende begynde på et andet område, nemlig med at indføre højrekørsel, så det var lettere for nordmænd og danskere at færdes i dette land.

Alle gamle elever bedes modtage ønsket om en god jul med held og lykke i 1953. Jeg sidder 3 km fra grænsen og skriver dette til jer — her har jeg været siden 1946 — blev gift i 1950. Skulle nogen komme på disse kanter, da kig ind!

Brorsonsvej 12, Tønder.

Venlig hilsen

Kr. Thygesen.

I kano på Gudenåen.

Gennem de sidste år er det blevet en yndet sommerfornøjelse at sejle ned ad Gudenåen i kano. Kroer og vandrerhjem ligger så tæt langs åen, at der er gode muligheder for at komme under tag hver nat. Og har man ikke alt for slemt med gigt eller anden dårligdom, og har man tillige et telt eller kan låne et, så findes der masser af egnede steder langs åen, hvor man kan slå lejr. Er disse betingelser til stede, kan man trøstig give sig ud på turen, for det at sejle en kano er lært på kortere tid, end man i sin tid lærte at cykle, — en halv time kan gøre det for de fleste. Og kano kan man leje mange steder, bl. a. i Tørring, det ideelle sted at starte, når der vel at mærke er vand nok i åen, men det er der til de fleste tider.

At en sådan tur kunne lade sig gennemføre om sommeren, det vidste Ellen og jeg; men vi havde nu lyst til at komme ud på den, selv om vi var kommet et stykke ind i september. Altså pakkede vi noget varmt tøj sammen, rejste over Vejle og afleverede Karsten til Mormor, videre med rutebil til Tørring og lejede kano. Og så stod vi en mandag med bankende hjerte og lidt rystende hænder og havde alt vort medbragte gods stuvet ned i »skibet«. Nu skulle det så være. Forsigtig stak vi den første tå prøvende ned og mærkede om kanoen kunne bære, — og lidt efter gled vi roligt mellem græssende og gloende kvier af alle racer ned ad åen med strømmen. For at holde varmen var vi nødt til at bestille lidt med padlerne af og til, men foreløbig nød vi blot livet.

Der gik ikke lang tid, før vi var dus med fartøjet. Vi havde været lidt spændt på, om det ville som vi, men det ville det som regel; men efterhånden opdagede vi, at den

var bedre stedkendt med hensyn til banker og andre undersøiske forhindringer, end vi var, — og den kloge bøjer sig for den erfarne.

Omtrent ved den tid, vi havde bestemt os til at spise frokost, dukkede der en regnbyge op bag ved os. Da vi netop i det samme passerede et engstykke med nogle mægtige havreneg, fortøjede vi skuden og satte os i læ. Og så styrtede den første af eftermiddagens tre regnbyger ned. Fem minutter efter var der strålende solskin og varme, og så spiste vi vor frokost i skjorteærmer, mens regnfrakkerne hang til tørre over hver sit havreneg. Hele eftermiddagen legede vi kispus med regnbygerne, men de kunne ikke rigtig finde os, vel mest fordi åen var ganske uberegnelig med hensyn til retning. Højre og venstre var ganske nytteløse begreber, idet der ustandselig skulle skiftes mening om den ting. Man kunne i de 90 % af tilfældene sige, at den hest, som man kunne se et lille stykke fremme i engen, stod på åens venstre side, — et halvt minut efter var man lige så sikker på, at den stod på højre side, hvorefter det viste sig, at den stod slet ikke i åens nærhed. Det var blandt andet det, der gjorde turen så spændende, at man ikke i forvejen vidste, hvor man skulle hen, for vi opdagede meget hurtigt, at kun solen kunne finde ud af verdenshjørnerne. Man bør altså ikke tage kompas med på en sådan tur, og man får heller ikke brug for det, idet vi ligesom toget blot følger den fastlagte — men unægtelig noget bugtede — vej.

Ved aftenstid dukkede en lille og gammel kro op ved åbredden. Der var man villig til at overlade os senge, og lidt efter sad vi med den dejligste hjemmelavede medisterpølse for os. Heldigvis var de vant til at have »flydende« gæster, så de var ganske klar over, at der ikke alene skulle god mad til, men også nok af det.

De følgende dage havde solskin og let blæst, så med hensyn til vejret havde vi ikke flere bekymringer. Ganske vist frøs det lidt et par nætter, men bortset fra rim i kanoen om morgenen, som skulle fjernes, generede det os ikke, og der kom hurtig varme i luften op ad dagen.

Men der kom mange andre spændende øjeblikke på turen. Det var aldrig mange minutter ad gangen, man kunne være uopmærksom. Snart sprang en fisk for boven, så stod en gase hvæsende på bredden i spidsen for 72 julegæs, en isfugl legede »borte« mellem træerne på bredden, en bro viste sig at være så lav, at kanoen ikke kunne gå under, et sted — det var tæt ved Klostermølle, hvor Gudenåen løber ud i Gudensøen — svømmede en vandsalamander tværs over åen lige foran os, mens fem kridhvide ænder stod i geled inde på bredden og så meget forundrede ud.

Det mest spændende var vel nok, da vi tæt ved Vestbirk kom til en jernbane, hvor broens højde absolut ikke tillod at smutte under. Vi kiggede på vort kort for at se, om der stod noget om overbæring af kanoen på dette sted, men det gjorde der ikke. Vi prøvede så at presse den lidt ned, men det førte til, at den ville kæntre, og da der var omkring tre meter vand på dette sted, interesserede det os ikke rigtigt. Så var der ikke andet for, end at vi måtte slæbe oppakning og kano oven over dæmning og jernbanespor. Det gik alt sammen godt nok, men det tog en halv times tid ekstra.

Det var også spændende nok, den første gang vi skulle på en af søerne for at ro i temmelig stærk modvind. Men vor kano viste sig at være et lille, solidt fartøj, så bare man havde kræfter nok, så var det ikke så slemt. Og når først man finder ud af, at der helst skal være tre bølger under kanoen ad gangen, så er der heller ingen risiko for søsyge. Heldigvis kom vi ikke ud for så stærk storm, at det kunne være farligt at vove sig ud på søerne. Men i Silkeborg kunne man berette, at det ikke var usædvanligt at se kanofarere, der vadede inde langs søbredden og slæbte båden efter sig. Det lyder meget sandsynligt, i al fald var der to kanopiger, der i sommer måtte overnatte på en ø, hvor de havde holdt middagsrast, fordi der imens var blevet storm. Da stormen ikke havde lagt sig den følgende morgen, måtte de lade sig »redde« af en motorbåd.

Vi sluttede turen med at sejle rundt på søerne ved Silkeborg et par dage. Der var nok at se på, så vi havde ikke lejlighed til at kede os. Det er forøvrigt her i Silkeborgsøerne, man kan få Danmarks billigste fiskekort, det koster 2 — to — kroner for fire uger. Det er ikke engang så dyrt, som en-dags-fiskeri de fleste steder. Fangsten blev for mit vedkommende nu ikke så kæmpestor, en enkelt gedde og nogle småaborrer, — og så en hel del af de allesteds nærværende rødskaller. Men jeg morede mig dejligt, mens det stod på.

Vi havde en dejlig uge. Ganske vist var vi de følgende dage lidt stramme i ansigtet, især på læberne. Sol og vind i september kan godt bide, og selv om der ikke er saltvandssprøjt på denne tur, så bør man dog have lidt fedtstof ved hånden.

Hvis nogen af jer skulle få lyst til en sådan tur, skal jeg gerne stille min erfaring til rådighed. Selv havde jeg ventet mig meget med hensyn til kønne steder og hyggelige drivedage på Gudenåen, men det var langt over forventning. Jeg tør slet ikke give mig til at beskrive alle de steder, hvor vi stoppede kanoens fart bare for at sidde stille nogle øjeblikke og se. Det var en oplevelse i sig selv at erfare, at man slet ikke behøver at rejse ud af landet for at se natur, der gør stum og målløs. Urskov med træernes fangearme, der rager uhyggelig frem efter den forbisejlende, — farlige og ukendte kæmpedyr, der pludselig dukker frem fra mørke huller i åen (og viser sig at være afbrækkede grene, der ligger og gynger i strømmen), — solnedgange over skovene ved Ry, hvor skyerne flammer i en farve, der slet ikke eksisterer, — rivende strømme, der griber båden og slynger den frem mod afgrunden, — revler og undersøiske skær, hvorpå man grundstøder og risikerer forlis, — revieraens solbeskinnede strande, — Venedigs kanaler med husene bygget ud over vandet og et bådhus nedenunder, hvorfra manden og familieforsørgeren hver morgen sejler til sit arbejde, og hvortil han igen hver aften vender tilbage. Det findes alt sammen langs Gudenåens løb fra Tørring til Silke-

Karsten Willemoes er så stor nu.

borg. Og går man op på bakkerne, der rammer Gudenådalen ind, så har man de skønneste udsigter over det midtjydske land, hvor lyng og korn gror side om side, hvor egetræer står indrammet af graner, hvor bævreaspen selv i vindstille nervøst blinker med sine blade, hvor det moderne landbrugs maskiner larmer frem over jorden, og hvor skovens stilhed kan få vor tids fortravlede menneske til at føle sig lille og ene.

Alt dette ligger indenfor rækkevidde på en sådan tur.

Anders Willemoes.

En italiensrejse.

Det var en vinteraften derhjemme hos mor. Vi sad omkring pejsen og talte om, hvor skønt der er dernede, hvor solen og de vilde bjerge er. Vi talte om Schweiz og Italien. Ja, det lyder så mærkeligt, men hvor mærkeligt det så end lyder, bestemte vi os for at tage en tur. Vi forhørte os hos forskellige rejsebuerauer, om de havde en tur, der passede. Men en var for lang og en anden for kostbar. Vi købte et kort over Italien til 3,50 kr. Og så studerede vi. Med pegefingeren kørte vi de dejligste ture igennem Schweiz til Jungfrau og videre til Italiens reviera.

Jo, det var det helt rigtige!

Vi fik papirerne og billetterne i orden. Kl. 12,12 den 11. maj afgik Skandinavien-Italien-ekspressen fra Fredericia. Det var uudholdelige timer, før toget gik, de føltes som år. Men så rullede ekspressen ind til perronen, og vi besteg det internationale tog. Blandt negere og mange andre nationaliteter fandt vi frem til vor kupé. Det var en underlig fornemmelse, man havde, da toget begyndte at rulle. Udvandrere stod tudbrølende og vinkede farvel til hele familien, kyssede, fotograferede, og serpentinerne røg dem om ørerne.

Så gik det sydpå.

Vi iagttog med stor interesse de bombarderede byer i Tyskland, — Hamburg, Hannover, Frankfurt am Main og Basel — men mørket faldt hurtigt på, og vi muntrede os med vore svenske fellows, som sad i samme kupé.

Tidligt næste formiddag skred vi over grænsen til Schweiz. Vi har i længere tid kørt langs med Alperne, svagt kan vi skimte dem i morgendisen. Vort første mål er Lugano. En ubeskrivelig skøn rejse hertil, snart i dale, snart på bjergtoppe, hele tiden nye indtryk, brusende vandfald styrter ned fra klipperne. Igennem Skt. Gothardstunnelen, 20 minutter kører man inden i bjerget, koldt, klamt og uhyggeligt føles det. Ved kaffetid kører vi ind til perronen i Lugano, og vi stiger ud. Dragere, droscher og taxachauffører stormer til fra alle sider for at hjælpe en. Men vi kan heldigvis selv. Vi kommer ud på gaden, en mærkelig følelse, — palmerne bruser mildt, det er varmt, men alligevel friskt. Lugano er en middelstor by på

Ved Rivieraen.

ca. 5000 indbyggere. Den ligger på en bjergskråning og ved foden af Luganosøen. Vilde bjerge ses til alle sider. I baggrunden ses Mont Blanc med sin sneklædte tinde. Et usædvanligt syn ser man om aftenen, når lysene tændes op ad bjergsiderne og på den modsatte side søen. En tur i bjergene viser, hvor nøjsomme schweizerne er. En bonde med fjorten køer og to geder er en stenrig mand. Efter fire dages ophold måtte vi med en klump i halsen vinke farvel. Vi satte kursen mod Chiavari, en by ved den italienske reviera. På rejsen dertil fik vi et glimt af Podalen. Denne synes ikke at have lidt nævneværdig skade på dette sted af oversvømmelserne. Derfra videre til Genova, en stor, skummel og beskidt havne- og industriby. Banegården ligeledes beskidt og skummel. Og her på en sådan banegård skal man passe godt på sit pas og sin tegnebog, for en italiener, det er en italiener. Fra Genova fortsatte vi med et lille snollet tog til Chiavari. Ved ankomsten dertil blev vi modtaget af hotellets portier, som viste os vej. Da vi kom ud på gaden, var jeg ved at falde om. Vejtræerne var appelsintræer. Jeg for hen til et, rystede, sparkede og gjorde alt for at få en. Men jeg kom snart på andre tanker. Alle folk stod enten stille eller vendte sig om for at se, hvad jeg fejlede. Det var en italiener slet ikke vant til, det skulle da være en meget fin appelsin, før de rørte den. Men bortset fra det fandt vi frem til hotellet, og der fik vi en ordentlig gang spaghetthi, og alt det rødvin og hvidvin, vi kunne drikke.

Herfra tog vi de skønneste ture op i bjergene til nabobyerne Rapallo, Porto Fino og Sct. Margueretha. Rapallo er en turistby, store hoteller, store butikker og dyrt som bare det.

Porto Fino er en lille, idyllisk fiskerby. En enkelt ameri-

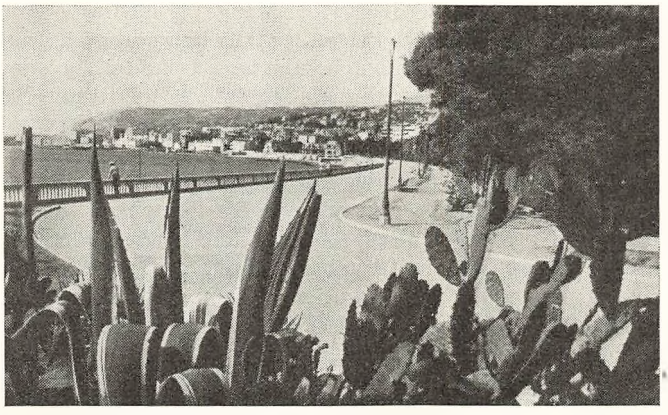

San Remo.

kansk kanonfabrikant har sit sommerpalads her. Hans lystyacht er på størrelse med »Dannebrog«. Sct. Margueretha er som Rapallo en turistby. Badehuse ved badehuse, gondoler til udlejning og store lystyachter ligger og vugger i Middelhavets blå vande.

En dag var vi på indkøb, noget lignende har jeg aldrig været med til, man står længe og prutter om prisen. Når en italiener forlanger en pris for sin vare, må man ikke give — ja, allerhøjest det halve. Somme tider kan man ligefrem komme op at skændes om prisen, så går man bare og kommer igen dagen efter, så ordner det sig alt sammen. En anden gang var vi på torvet at handle, et broget virvar i alle regnbuens farver. Her handles med alt, hvad tænkes kan.

Ja, så slap tiden også op her i Chiavari. En tidlig morgen kl. 6 startede vi med en stor pullman til den fransk-italienske grænseby, San Remo. I fem timer kørte vi langs Middelhavet med en fart af 80—100 km i timen. Det gibbede somme tider i en, når man så afgrunden 100, ja, somme tider 200—300 m nede. Der blev skiftet chauffør tre gange på denne tur. De næsten skumsvedte, når de rejste sig fra rattet. Motoren blev set efter, og der blev blæst kold luft på den. San Remo er berømt for sine spillekasinoer, er ellers en turistby med en dejlig strand og talrige butikker, mærkelige krogede gader. Folk lever af turisterne, men der findes mange tiggere.

Rejsen igennem Italien viser, at folk på landet er langt, langt bag efter os her hjemme. De kører stadig med træplov og stude. Studene går aldrig ved siden af hinanden, altid foran. Italieneren laver så lidt som muligt, bare de har til føden, så er alt i orden. Landet bærer tydeligt præg af at

have gennemgået to verdenskrige. Mange af de huse, som er blevet bombarderet under krigen, er ikke genopbygget. Togene er meget upræcise. Jernbanebommene på landet, ja somme tider også i byerne, er gerne nede fra det ene tog til det andet.

Så går toget atter, men denne gang hjemad. Vi vinker farvel til det vidunderlige Middelhav. Dog gør vi lige et ophold i Interlaken i Schweiz og suser op på Jungfrau. På turen til Interlaken kører vi op over Simplonpasset, det mest øde, barske og vilde bjerglandskab, som tænkes kan. Af en medrejsende schweizer fik vi forklaret, at her boede små samfund på tre til fem familier i kampestenshuse, tækket med sten. Disse folk var alle beskæftiget ved banen. Jungfraus top er 4167 m over havet. Fem timers kørsel opad og opad, de sidste to timer kørte vi inde i bjerget. Luften er meget tynd, det kniber med at trække vejret. Endelig er vi der. Et usædvanligt syn, alt var til stort uheld hvidt, idet skyerne og sneen gik i eet. Her inde i bjerget fandtes et ispalads, hvor man kunne løbe på skøjter. Alt var is, vægge, søjler og loftet. Turen derop og turen ned var meget mærkværdig.

Og nu mæt med indtryk og fyldt af længsel efter det derhjemme ser vi Skandinavien-ekspressen rulle frem på perronen, og så går det hjemad til Danmark.

Boy Winther.

Elevmødet 1952.

Der startedes som sædvanligt lørdag aften med dans i gymnastiksalen, og da alle var ankommet, underholdt sommerpigerne med korsang ude bag ved hovedbygningen med Agnes Tausen som dirigent. Derpå blev en portion grød sat til livs, og dansen fortsattes. Den blev ved til midnat, kun afbrudt af et par skærmydsler mellem henholdsvis Ellen Larsen og Ingeborg Torbensen som amagerkoner og Willemoes og Vestergård som »To degne«. Og så var det nat.

Søndag morgen oprandt med truende skyer. Der var vistnok ingen, der i lighed med de foregående år følte trang til en tur i vandet på morgenstunden. Efter gudstjenesten samledes man på boldpladsen. Da flaget efter stort besvær og med megen morskab var gået til tops, begyndte de store opgør mellem elevholdene. Resultaterne af håndboldkampene skal ikke omtales nærmere her, dem erindrer de forskellige elevhold sikkert udmærket. Kampene forløb i nogenlunde tørvejr, men umiddelbart efter, at fløjten havde lydt som afslutning på den sidste kamp, blev tilskuere og spillere nødt til at bringe sig i sikkerhed for det begyndende regnvejr. Der kom på den måde hurtigt samling på flokken, og da fru Dybkjær netop havde maden på bordet, kunne det ikke passe bedre. Det er første gang i en lang årrække, at det har været dårligt vejr på elevmødedagen.

Efter en prisværdigt kort generalforsamling (22 minutter, sagde tidtageren) spredtes selskabet i skolens lokaler, jubilarerne samledes — dog ikke under blodbøgen — og der var lejlighed til at gå rundt og se på de mange minderige steder. Små flokke grupperede sig, trods regnvejret, uden for køkkenvinduerne.

Da klokken lød til foredraget kl. 15, samledes mødedeltagerne igen. Der plejer at være en foredragsholder andetsteds fra, men i år havde man bestemt sig til at lade Dybkjær sige det, der skulle siges. Det var et godt indfald; det tankevækkende foredrag, Dybkjær holdt, faldt i god jord hos tilhørerne, som for den allerstørste parts vedkommende var hans egne forhenværende elever.

Nu var det igen blevet opholdsvejr. Ingeborg Friis strålede over hele hovedet som en nyudsprungen sol, for gymnastikken

kunne foregå udendørs. Lidt koldt var det vel nok for de bare arme, men et sådant hold syner unægteligt mere på Sønderhøj end inde i salen.

Sidst på eftermiddagen blev det lidt farligt at færdes på skolen. Man kunne når som helst risikere at falde over en elverpige eller en troldunge, ja, selv troldkællingen blev man konfronteret med. Kun de gloende pæle manglede, men de udeblev, og kl. 20 løftedes sløret for mystikken ved, at tæppet gik for eventyrspillet »Et folkesagn«. Vejret tvang Ingeborg og Aksel Torbensen, som var instruktører, til i en fart at lave det om fra frilufts- til indendørsforestilling, og det var et slemt handicap for de medvirkende, da de udelukkende havde øvet udendørs. Det blev dog klaret forbavsende godt, og bifaldet bagefter var i hvert fald velment. Ved kaffebordet bagefter holdt den jubilerende lærer Dethlefsen, som var lærer på skolen for ti år siden, en tale om ungdommen.

Så led det mod afslutningen på mødet, der efter omstændighederne var gået ovenud fint. Der ligger et stort arbejde forud for et sådant møde både fra elevernes og lærerstabens side, for at mødeplanen skal kunne holdes uden store ændringer. Hver time er forberedt, lige fra den første ankommer, til den sidste bil søndag aften hopper op over Sønderhøj og forsvinder ud ad landevejen. Det gør mødet værdifuldt at være med til, og derfor:

På gensyn næste år!

Jørgen Brandstrup.

Forskelligt.

Vintermøde afholdes søndag den 8. febr. med foredrag om eftermiddagen og underholding om aftenen. Mad kan ikke købes på skolen, men te kan fås til medbragt aftensmad.

Elevmøde lørdag—søndag den 11.—12. juli. Program sendes til alle medlemmer af elevforeningen.

Vallekildemøde søndag den 13. september. Se annonce i »Aarhus Amtstidende« onsdag den 2. september eller ring til skolen.

Åbent-hus aftenerne bekendtgøres i det lokale annonceblad »Landbobladet«. Interesserede, der ikke ser dette, bedes søge oplysninger hos kammerater eller på skolen.

*

Egånåle af sølv kan fås på skolen eller ved indsendelse af 3,05 kr. på indbetalingskort til girokonto nr. 39268, Egå efterskole, Hjortshøj, eller i frimærker (penge må ikke sendes i almindeligt brev).

*

Bidrag til Egåbogen bedes sendt til et medlem af bestyrelsen eller til skolen inden 15. september.

*

Jens Marinus Jensen har på Chr. Erichsens forlag udsendt en bog om »*Polarflyveren Bernt Balchen*« (148 sider, kr. 9,50). Den fås i boghandelen og hos forfatteren, Frederiksgade 34, Århus. Det er en meget spændende og velskrevet bog, der udmærket egner sig som julegave til unge. Det vil de Egåelever, der har hørt Jens Marinus Jensen fortælle om Bernt Balchen, være klar over på forhånd.

*

Adresseforandringer, hvis der er tale om en ny, varig adresse, bedes meddelt skriftligt til: Egå efterskole, Hjortshøj. Vi anmoder også indtrængende om, at vi må få en rettelse, hvis den hidtil brugte adresse ikke er rigtig eller nøjagtig nok. Der kommer hvert år en del Egåbøger tilbage, fordi den gamle adresse ikke længere er tilstrækkelig. Elevforeningen taber penge derved, og Egåbogen savnes af den, der venter den. Husk derfor at meddele eventuelle nødvendige ændringer.

Efterskolens bestyrelse.

Gårdejer *Tage Bomholt*, Egå, Hjortshøj (formand).
Gårdejer *Jens Bomholt Hansen*, Egå, Risskov.
Fhv. gårdejer *Marius M. Jensen*, Egå, Hjortshøj.
Gårdejer *E. Nielsen*, Andigården, Mørke.
Fhv. gårdejer *N. Nielsen*, Lisbjerg Terp, Lystrup.
Gårdejer *Bent Pedersen*, Lisbjerg, Århus.
Gårdejer *Jes Thomsen*, Bynksminde, Hjortshøj.

Elevforeningens bestyrelse.

Gårdejer *Jens Krause-Kjær* (1936—37), Egå, Hjortshøj (fmd.).
Husass. *Kirsten Brandstrup Andersen* (1944), Egå,Hjortshøj.
Gårdejer *Frede Bak* (1937—38), Rodskov, Løgten.
Husass. *Inga Christensen* (1950), Truegård, Brabrand.
Husass. *Ester Hjortshøj* (1949), Todbjerg, Hjortshøj.
Best. *Anders Kjeldsen Rasmussen* (1934—35), Egå, Hjortshøj.
Landmand *Ove Rasmussen* (1950—51), Bendstrup, Hjortshøj.
For elevholdet 1951—52: *Boy Winther*, Skolebakken 17, Århus.
For elevholdet 1952: *Mette Grosen*, Skæring, Hjortshøj.

Elevforeningens kasserer og sekretær:
Gårdejer *Jes Thomsen*, Bynksminde, Hjortshøj.
Elevforeningens postgironummer: 35297.

Elevforeningens regnskab 1951-52.

Indtægt:

Kassebeholdning 1951	2898,56	kr.
1313 medlemsbidrag	3610,75	-
15 frivillige bidrag	47,00	-
Porto refunderet	975,75	-
Solgt Egånåle	503,50	-
Billetsalg ved elevmødet	1886,00	-
Billetsalg ved vinterfesten	621,00	-
Gave	5,00	-
Indvundne renter	57,99	-
Balance ..	10605,55	kr.

Udgift:

Elevmødet 1951:				
Adgangstegn	14,45	kr.		
Musik	210,00	-		
Foredrag	80,00	-		
Bespisning	1200,00	-		
2/3 leje af dragter	111,55	-		
Demonstrationen	28,29	-		
Sminke m. m.	7,45	-		
			1651,74	kr.
Egåbogen:				
Trykning og klicheer	2873,28	kr.		
Frimærker	1247,50	-		
Konvolutter	138,00	-		
Blanketter	76,20	-		
Fragt og telefon	12,20	-		
			4347,18	-
Elevunderstøttelser			325,00	-
Købt Egånåle			500,90	-
Fanen repareret og spyddet forsølvet			38,00	-
Fragt af dragter, porto til 10 års jubilarer			23,00	-
Kartotekskort			24,60	-
Indbydelseskort til elevmøde + porto			193,94	-
Vinterfesten:				
Musik	220,00	kr.		
Kaffe	175,20	-		
2/3 leje af dragter	119,00	-		
Adgangstegn	12,10	-		
			526,30	-
		Ialt ..	7630,66	kr.
Kassebeholdning 1952			2974,89	-
		Balance ..	10605,55	kr.

Foreningens formue 12. juli 1952:

Landbosparekassen	2580,95	kr.
Girokonto	60,47	-
Kontant beholdning	333,47	-
Ialt ..	2974,89	kr.

Bynksminde, den 12. juli 1952.

Jes Thomsen.

Regnskabet er revideret, og der er intet fundet at bemærke.

Den 13. juli 1952.

Evald Petersen. *Ellen Larsen.*

Egåfondets regnskab 1951-52.

Indtægt:

Kassebeholdning 1951	157,33	kr.
Renter fra Landbosparekassen	10,91	-
Renter af obligationerne	130,00	-
Ialt til balance ..	298,24	kr.

Udgift:

Kassebeholdning 1952 til balance	298,24	kr.

Formuen pr. 12. juli 1952:

Landbosparekassen	255,24	kr.
Kontant beholdning	43,00	-
Ialt ..	298,24	kr.
+ obligation, 4 pct.	1000,00	kr.
og obligation, 4½ pct.	2000,00	-
Formue ialt ..	3298,24	kr.

Bynksminde, den 12. juli 1952.

Jes Thomsen.

Regnskabet er revideret, og der er intet fundet at bemærke.

Den 13. juli 1952.

Evald Petersen. *Ellen Larsen.*

Elevfortegnelse.

Vinteren 1951—52:

Per Albek, Tebbestrup, Randers.
Jørgen Rasmus Andersen, »Ovesdal«, Mårslet.
Hugo Bjergfelt, Vithen, Hinnerup.
Niels Jacob Bredstrup, Ludvigsminde, Ebeltoft.
Arne Uhrskov Christensen, Helgenæs, Knebel.
Jens Sørensen Christensen, Hørslev, Skovby Østj.
Knud Christensen, »Ellegård«, Røved, Århus.
Niels Jørgen Christensen, Brøndstrup, Gerrild.
Svend Arne Dalsgaard, Skjoldelev mk., Mundelstrup.
Mogens Lindemann Danielsen, Ruskjærholm, Bording.
Erik Elgaard, Selling, Hadsten.
Carl Gunner Forsmann, Spørring, Århus.
Erling Gam-Jensen, Foldby, Hinnerup.
Folke Grønborg, Attrup skole, Trustrup.
Erling Carsten Haahr, Nølev, Odder.
Carl Aage Hald, Dynæshøj, Thorsager.
Hans Børge Hansen, Lystrup, Hårlev Sjæll.
Hans Christian Hansen, Haslundkær, Randers.
Knud Mogens Hansen, Farre, Sporup.
Alfred Holm, True, Brabrand.
Henning Hvorslev, Asylvej 1, Risskov.
Børge Jensen, Ingerslev, Hasselager.
Ejegod Jensen, Fuglsang, Galten.
John Fillip Jensen, Nedergade 7, Ebeltoft.
Knud Aage Jensen, Sall.
Per Rasmus Jensen, Hylke.
Preben Jensen, Lyøgade 3 [3], Århus.
Torben Marinus Johansen, Mårupgård, Ørsted.
Bjarne Jørgensen, Gramrode.
Jens Bonde Jørgensen, Tillerup, Knebel.
Ib Kramer Kristensen, Åboulevarden 9 [1], Århus.
Jørgen Bruun Kristensen, Stadion allé 33, Århus.
Kristen Vestergaard Kristensen, »Pedersborg«, Ollerup, Jelling.
Martin Gleerup Lassen, Thurildhøjgård, Gerrild.
Anders Lund, »Ny Mølle«, Foerlev, Skanderborg.
Niels Jørgen Mikkelsen, Voldby, Hammel.
Svend Mousing, Svejstrup, Alken.
Henning Møller, Brøndstrup, Gerrild.
Bent Helge Nielsen, »Damgård«, Mårslet.
Bent Orla Nielsen, Hylke mk., Hylke.
Ejvind Nielsen, Farre, Sporup.
Erik Schouborg Nielsen, Farre, Sporup.

Jørgen Baltzer Nielsen, Knagstrup, Hornslet.
Kaj Lundgaard Nielsen, Jaungyde, Ry.
Niels Broberg Nielsen, Frijsendal mk., Sall.
Niels Jørn Nielsen, »Skansehøj«, Ry.
Ove Nielsen, Fruering, Skanderborg.
Peter B. Nielsen, Hår, Hinnerup.
Thyge Munk Nielsen, Testrup Søndergård, Mårslet.
Niels Erik Nikolajsen, Jaungyde, Låsby.
Ejnar Næsager, Hesselballe, Hjortshøj.
Ove Bent Olesen, Nr. Vissing, Skanderborg.
Rasmus Overgaard, Ølsted, Århus.
Poul Oxvig, Skader, Randers.
Benny Holm Pedersen, Haldum, Hinnerup.
Leo Secher Pedersen, Thorsager.
Uffe Skou Pedersen, Rodskov, Løgten.
Bent Petersen, Lyngby, Trustrup.
Peter Christian Petersen, Bramstedt, Ladelund/Leck, Sydtønder amt.
Laurits Kort Poulsen, Ødum, Århus.
Rasmus Poulsen, Gravlev, Hyllested.
Ejgil Winther Rasmussen, »Overgård«, Hylke.
Niels Rasmussen, Borum, Mundelstrup.
Niels Rasmussen, Skjoldelev, Mundelstrup.
Uffe Skjerk, Hornslet.
Niels Svenningsen, »Margrethelund«, Holme, Ebeltoft.
Peter Søndergaard, »Smedensborg«, Driften, Assedrup.
Arne Wittrup Sørensen, Øster Alling, Auning.
Axel Bent Sørensen, Gramrode.
Børge Kærsgaard Sørensen, Tranbjerg Søndergård, Tranbjerg.
Jørgen Aa. Sørensen, Norringure, Hinnerup.
Ib Sørensen, Bækgård, Thorsager.
Per Sørensen, Bækgård, Thorsager.
Poul Malta Sørensen, Skader, Randers.
Tage Sørensen, Skivholme, Skovby Østj.
Vagn Sørensen, Hvolbæk, Skanderborg.
Villy Erik Sørensen, Snedkerhaven, Trustrup.
Erling Tang, Langskov, Hadsten.
Bent Erik Thomsen, Spørring, Århus.
Arne Bomholt Toft, Skjørring, Galten.
Boy Winther, Skolebakken 17, Århus.

Sommeren 1952:

Gerda Thyrmand Andersen, Mejlby, Hjortshøj.
Karen Lise Andersen, Tulstrup, Malling.
Vita Andersen, St. Blichersgade 6, Århus.

Lissi Andresen, Gamby.
Gerda Sørensen, Balle, Haldum, Hinnerup.
Inger Barslev, Solbjerg, Århus.
Doris Bisgaard, Klotrup, Ålestrup.
Edith Bisgaard, Saksild, Odder.
Elna Bisgaard, Saksild, Odder.
Estrid Randløv Boes, Hem Skovgård, Skanderborg.
Elna Borgbjerg, Vinterslev, Hadsten.
Inga Brandbyge, Brandbygegård, Falling.
Birgith Bjerregaard Christensen, Karlby, Hornslet.
Elise Christensen, Sandvig, Mern.
Inger Marie Christensen, Lemmer, Mørke.
Karen Christensen, Værum, Randers.
Ritta Christensen, Klæstrup, Nibe.
Ruth Christensen, Klæstrup, Nibe.
Tove Christensen, Borum, Mundelstrup.
Gunda Frandsen, Gedved Østergård, Horsens.
Ingrid Frederiksen, Karlby, Hornslet.
Kirsten Gaust, Fasangården, Jægerspris.
Mette Grosen, Skæring, Hjortshøj.
Kirsten Hegelund, Lillering Overgård, Lillering.
Ellen Margrethe Hjortshøj, Elev, Lystrup.
Else Nora Hundborg, Hadsten.
Aase Hytting, Mejlby, Hjortshøj.
Clara Marie Jacobsen, »Højvang«, Galten.
Else Jensen, Værum, Randers.
Else Revsbech Jensen, Stenalt mk., Ørsted.
Inge Gisselmann Jensen, Fløjstrup, Beder.
Inger Jensen, Galten Østergård, Galten.
Inger Appel Jensen, Aldrup, Hørning.
Ingrid Fredslund Jensen, »Enggård«, Kvanløse, Holbæk.
Johanne Marie Jensen, Røgen, Sporup.
Karen Marie Jensen, Sandby, Hinnerup.
Margit Jensen, Ladefogedgård, Spøttrup, Hou.
Petra Marie Jeppesen, Todbjerg, Hjortshøj.
Birgit Johansen, Sandvig, Mern.
Sonja Jürgensen, Slesviggade 93, Flensborg.
Aase Jørgensen, Amstrup, Falling.
Eva Jørgensen, Rørth skov, Ndr. Randlev.
Birthe Knudsen, Petersminde, Hjortshøj.
Inger Jensen Knudsen, Skivholme, Skovby Østj.
Kirstine Holm Knudsen, Stauns, Tranebjerg, Samsø.
Ulla Kromann, Terp, Lystrup.
Karen Langkjær, »Lille Dannegård«, Svinninge.
Rigmor Larsen, Voer, Ørsted.
Inger Laursen, Futting, Thorsø.

Inger Kristine Laursen, Glavindsminde, Karlby, Hornslet.
Edith Lundgaard, Lillering.
Barbara Elisabeth Madsen, Stauns, Tranebjerg, Samsø.
Else Marie Madsen, Todbjerg, Hjortshøj.
Eta Molge, Jørgensgårdsgade 58³, Flensborg.
Anna Greta Mortensen, Petersminde, Hjortshøj.
Gunhild Westergård Nielsen, Stauns, Tranebjerg, Samsø.
Ingrid Nielsen, Tirstrup Østj.
Ketty Overgaard Nielsen, Skivholme, Skovby Østj.
Tove Margrethe Nielsen, Terp, Mundelstrup.
Birthe Thyssen Paulsen, Højrup, Stepping.
Helga Jensen Poulsen, Nårup, Gern.
Edel Pedersen, Lundbækgård, Ravnholt, Tranbjerg.
Edith Pedersen, Borum, Mundelstrup.
Inger Leth Pedersen, Lyngby, Brabrand.
Lis Rathcke, Thomasminde mk., Hjortshøj.
Gudrun Schougaard, Elsted, Lystrup.
Elly Simonsen, Solbjerg, Århus.
Ingrid Skarbye, Kanne, Odder.
Kirsten Sommer, Hesselballe, Hjortshøj.
Lissi Bruun Steffensen, Randlev, N. Randlev.
Alice Sørensen, Randlev station, N. Randlev.
Anna Sørensen, Egå, Hjortshøj.
Astrid Sørensen, Ferritslev, Ullerslev.
Ingeborg Sørensen, Ferritslev, Ullerslev.
Eva Sørensen, »Elmelund«, Sdr. Borup, Randers.
Kirsten Enggård Sørensen, Saksildgård, Saksild, Odder.
Margit Sørensen, Hvilsted, Odder.
Nora Vestergaard Sørensen, Hvilsted, Odder.
Ulla Tang, N. Randlev.
Anna-Kathrine Kousgaard Thomsen, Blegind, Hørning.
Jonna Thomsen, Niels Juelsgade 47³, Århus.
Karen Torstensen, Malling.
Ella Østergård, Lethenborg mk., Virring, Skanderborg.
Nanna Østergaard, Smederup, Ørting.

Af eleverne var 72 fra Århus amt, 48 fra Randers amt, 19 fra Skanderborg amt, 5 fra Holbæk amt, 4 fra Viborg amt, 3 fra Odense amt, 3 fra Præstø amt, 3 fra Vejle amt, 2 fra Ålborg amt, 2 fra Flensborg amt, 1 fra Frederiksborg amt, 1 fra Hadersiev amt, 1 fra Ringkøbing amt og 1 fra Sydtønder amt.

Ved kursusets begyndelse var 28 fyldt 14 år, 76 var fyldt 15 år, 55 var fyldt 16 år og 6 var fyldt 17 år.

INDHOLD

	Side
Adventsalme	3
Ungdomstiden. Af *Tage Dybkjær*	4
Ungdomstiden. Af *C. Hostrup*	14
Gode venner. Af *Anders Willemoes*	15
Småtræk fra et samarbejde mellem ungdomsforeningerne. Af *Jens Marinus Jensen*	21
Drømmen. Af *Holger Sørensen*	26
I nødens time. Af *A. Vestergård Madsen*	30
Fantasi og virkelighed. Af *Ellen Larsen*	32
En hilsen. Af *A. Kjær Torbensen*	37
Med trækvogn gennem ørkenen. Af *Ingeborg K. Torbensen*	42
Nobelpris — vad är det? Af *Ingrid Jerdén Böhn*	47
Fem år er gået. Af *Ingeborg Bak (Friis)*	51
Et skoleår er gået. Af *Tage Dybkjær*	53
Til eleverne fra 1942—43 og 1943. Af *Tage Dybkjær*	64
En form for nordisk samarbejde. Af *Kr. Thygesen*	69
I kano på Gudenåen. Af *Anders Willemoes*	72
En italiensrejse. Af *Boy Winther*	77
Elevmødet 1952. Af *Jørgen Brandstrup*	81
Forskelligt, bestyrelser, regnskaber	83
Elevfortegnelse	87

AARHUUS STIFTSBOGTRYKKERIE 1252